

EKONOMICKÁ UNIVERZITA V BRATISLAVE
FAKULTA HOSPODÁRSKEJ INFORMATIKY

Evidenčné číslo: 103002/I/2018/36069194042840836

VYKAZOVANIE PRI OHROZENÍ
PREDPOKLADU NEPRETRŽITÉHO
POKRAČOVANIA V ČINNOSTI ÚČTOVNEJ
JEDNOTKY

(Diplomová práca)

2018

Bc. Martina Kloknerová

EKONOMICKÁ UNIVERZITA V BRATISLAVE

Fakulta hospodárskej informatiky

**VYKAZOVANIE PRI OHROZENÍ
PREDPOKLADU NEPRETRŽITÉHO
POKRAČOVANIA V ČINNOSTI ÚČTOVNEJ
JEDNOTKY**

(Diplomová práca)

Študijný program: Účtovníctvo a audítorstvo

Študijný odbor: Účtovníctvo

Školiace pracovisko: Katedra účtovníctva a audítorstva

Vedúci záverečnej práce: Ing. Branislav Parajka, PhD.

Bratislava 2018

Bc. Martina Kloknerová

Ekonomická univerzita v Bratislave
Fakulta hospodárskej informatiky

ZADANIE ZÁVEREČNEJ PRÁCE

Meno a priezvisko študenta: Bc. Martina Kloknerová
Študijný program: účtovníctvo a audítorstvo (Jednoodborové štúdium, inžiniersky II. st., denná forma)
Študijný odbor: 3.3.12 Účtovníctvo
Typ záverečnej práce: Inžinierska záverečná práca
Jazyk záverečnej práce: slovenský
Sekundárny jazyk: anglický

Názov: Vykazovanie pri ohrození predpokladu nepretržitého pokračovania v činnosti účtovnej jednotky.

Anotácia: V práci je spracovaná problematika vykazovania ak môže nastať porušenie predpokladu nepretržitého pokračovania v činnosti účtovnej jednotky. Študent sa zameria na problematiku insolventie (konkurzného a/alebo reštrukturalizačného konania) a jej vplyvu na predpoklad nepretržitého pokračovania v činnosti účtovnej jednotky.

Vedúci: Ing. Branislav Parajka, PhD.
Katedra: KÚA FHI - Katedra účtovníctva a audítorstva FHI
Dátum zadania: 30.10.2016

Dátum schválenia: 09.11.2016

prof. Ing. Miloš Tumpach, PhD.
vedúci katedry

Čestné vyhlásenie

Čestne vyhlasujem, že záverečnú prácu som vypracovala samostatne a že som uviedla všetku použitú literatúru.

Dátum:

.....

(podpis študenta)

Pod'akovanie

Touto cestou sa chcem pod'akovať vedúcemu mojej diplomovej práce Ing. Branislavovi Parajkovi, PhD. za poskytnuté rady, pripomienky a ochotu pri písaní diplomovej práce.

ABSTRAKT

KLOKNEROVÁ, Martina: *Vykazovanie pri ohrození predpokladu nepretržitého pokračovania v činnosti účtovnej jednotky*. – Ekonomická univerzita v Bratislave. Fakulta hospodárskej informatiky. Katedra účtovníctva a audítorstva. – Vedúci záverečnej práce: Ing. Branislav Parajka, PhD. – Bratislava: FHI, 2018, 61 s.

Cieľom diplomovej práce je objasniť ohrozenia predpokladu nepretržitého pokračovania v činnosti účtovnej jednotky a zistiť dopad týchto ohrození na vykazovanie účtovnej jednotky. Práca je rozčlenená do troch kapitol a obsahuje 8 tabuliek, 7 schém a 2 grafy.

Prvá kapitola je zameraná na vymedzenie účtovných zásad so zameraním najmä na zásadu nepretržitého pokračovania v činnosti účtovnej jednotky a jej národnú a nadnárodnú úpravu. V tejto kapitole sa venujeme i faktorom ohrozujúcim predpoklad nepretržitého pokračovania v činnosti, zostavovaniu mimoriadnej účtovnej závierky a metódam použitým pri stanovení všeobecnej hodnoty účtovnej jednotky. Druhá kapitola pomáha lepšie priblížiť hlavný cieľ, ale i čiastkové ciele tejto diplomovej práce a objasniť metodiku a metodológiu použitú pri jej vypracovávaní. V poslednej kapitole sa venujeme problematike insolvenčie v podobe najmä reštrukturalizačného konania, čo bude mať dopad nielen na údaje vykázané v účtovnej závierke, ale aj na metódy a postupy zvolené pri zostavovaní tejto závierky. Výsledkom našej práce je zobrazenie vplyvu insolvenčie na predpoklad nepretržitého pokračovania v činnosti účtovnej jednotky.

Kľúčové slová:

nepretržitá činnosť, mimoriadna účtovná závierka, reštrukturalizácia

ABSTRACT

KLOKNEROVÁ, Martina: Reporting when Going Concern Principle is Compromised. – The University of Economics in Bratislava. Faculty of Economic Informatics. Department of Accounting and Auditing. Director of the final thesis: Ing. Branislav Parajka, PhD. – Bratislava: FHI, 2018, 61 pages

The aim of this diploma thesis is to clarify the threats of going concern principle, to suggest their solutions and to determine the impact of this threat on going concern. The thesis is divided into three chapters and includes 8 tables 7 schemes and 2 charts.

The first chapter is focused on the definition of the accounting principles, focusing in particular, on the principle of going concern and its national and transnational legislation. In this chapter, we are also looking at factors, which are threatening this going concern and we are also looking at the compiling of extraordinary financial statement that results from non-compliance the going concern. The second chapter helps to better understand the main objective, but also partial objectives of this diploma thesis and to clarify the methodic and the methodology used in its elaboration. In the last chapter, we are dealing with the issue of insolvency in the form of restructuring proceedings, which will affect not only the data reported in financial statement, but also the methods and procedures chosen in the preparation of this statement. The result of our work is to show the impact of insolvency on the going concern principle.

Key words: going concern, extraordinary financial statement, restructuring

OBSAH

Zoznam grafov, schém a tabuliek.....	8
ÚVOD.....	9
1 Súčasný stav riešenej problematiky doma a v zahraničí.....	11
1.1 Účtovné zásady	11
1.2 Národná a nadnárodná legislatívna úprava zásady nepretržitého pokračovania v činnosti účtovnej jednotky	15
1.2.1 Úprava podľa zákona o účtovníctve	15
1.2.2 Úprava podľa medzinárodných auditorských štandardov	16
1.2.3 Úprava podľa IFRS	18
1.4 Mimoriadna účtovná závierka	21
1.4.1 Charakteristika mimoriadnej účtovnej závierky a jej právne a účtovné hľadisko zostavovania.....	21
1.4.2 Oceňovanie pri zostavovaní mimoriadnej účtovnej závierky	23
1.4.3 Stanovenie hodnoty majetku účtovnej jednotky pomocou zásad a metód	25
1.4.4 Likvidačná metóda.....	29
2 Cieľ práce, metodika práce a metódy skúmania	33
3 Výsledky práce	35
3.1 Obchodná spoločnosť v kríze, úpadku.....	35
3.1.1 Kritériá posúdenia obchodnej spoločnosti v kríze	36
3.1.2 Špecifické formy riešenia hroziaceho úpadku účtovnej jednotky	37
3.2 Reštrukturalizácia	39
3.2.1 Reštrukturalizačný proces	39
3.2.2 Reštrukturalizačný proces v praxi.....	42
ZÁVER	57
ZOZNAM POUŽITEJ LITERATÚRY	59

Zoznam grafov, schém a tabuliek

Graf č. 1: Vývoj výsledku hospodárenia po zdanení obchodnej spoločnosti PONGRATZ s.r.o.	44
Graf č. 2: Vývoj tržieb obchodnej spoločnosti PONGRATZ s. r. o.....	45
Schéma č. 1: Členenie účtovných zásad.....	12
Schéma č. 2: Oblasti pochybností (ohrození) o schopnosti účtovnej jednotky pokračovať nepretržite vo svojej činnosti.....	17
Schéma č. 3: Situácie, kedy sa účtovná jednotka zrušuje.....	22
Schéma č. 4: Dôvody ohodnotenia účtovnej jednotky alebo jej častí.....	26
Schéma č. 5: Metódy stanovenia hodnoty majetku účtovnej jednotky a jej častí znalcom.....	27
Schéma č. 6: Riešenie úpadku účtovnej jednotky.....	38
Schéma č. 7: Prílohy reštrukturalizačného plánu.....	42
Tabuľka č. 1: Prehľad dlhodobých a krátkodobých záväzkov, ktorých doba splatnosti bola predĺžená po skončení účtovného obdobia 2013.....	47
Tabuľka č. 2: Štruktúra dlhodobých bankových úverov obchodnej spoločnosti PONGRATZ s.r.o. k 31.12.2013 a 31.12.2012.....	48
Tabuľka č. 3: Štruktúra krátkodobých bankových úverov obchodnej spoločnosti PONGRATZ s.r.o. k 31.12.2013 a 31.12.2012.....	49
Tabuľka č. 4: Finančné ukazovatele obchodnej spoločnosti PONGRATZ s.r.o.....	52
Tabuľka č. 5: Prehľad počtu zamestnancov obchodnej spoločnosti PONGRATZ s.r.o.....	52
Tabuľka č. 6: Vykazovanie položiek v súvahe pred a po zaúčtovaní reštrukturalizácie spoločnosti PONGRATZ s.r.o.....	53
Tabuľka č. 7: Štruktúra dlhodobých bankových úverov k 31.12.2014 a 31.12.2013.....	54
Tabuľka č. 8: Štruktúra krátkodobých bankových úverov k 31.12. 2014 a 31.12.2013.....	55

ÚVOD

Účtovná jednotka musí dodržiavať pri účtovaní jednotlivých transakcií vznikajúcich počas účtovného obdobia účtovné zásady a účtovné metódy. Spomedzi všeobecne uznávaných a elementárnych účtovných zásad je predpoklad nepretržitého pokračovania v činnosti účtovnej jednotky jednou z najhlavnejších účtovných zásad, pretože ak účtovná jednotka vychádza z tohto predpokladu, zostavuje riadnu účtovnú závierku za príslušné účtové obdobie. Ak však dôjde k ohrozeniu tohto predpokladu v podobe či už rôznych objektívnych alebo subjektívnych príčin, musí spôsob účtovania aj vykazovania zodpovedať tejto skutočnosti, na základe čoho bude zostavovať už nie riadnu účtovnú závierku, ale mimoriadnu účtovnú závierku. Navyše táto skutočnosť musí byť samostatne uvedená i v poznámkach.

Zásada nepretržitého pokračovania v činnosti účtovnej jednotky je upravená národnou legislatívou, ale aj nadnárodnou úpravou v podobe zákona o účtovníctve, audítorských štandardov či Medzinárodnými štandardmi finančného vykazovania (IFRS) resp. Medzinárodnými účtovnými štandardmi (IAS). Audítorské štandardy rozlišujú dokonca konkrétne oblasti, kde možno pozorovať ohrozenia činnosti účtovnej jednotky, ktoré môžu byť dôvodom jej úpadku resp. hroziaceho úpadku. Ak má však určité známky životaschopnosti, nemusí nastať výlučne jej likvidácia a následný zánik. Riešením môže byť vstup účtovnej jednotky do reštrukturalizácie alebo konkurzu, kedy ale musí prispôbiť metódy, zásady a spôsob účtovania a vykazovania transakcií svojej situácii a konať zároveň s príslušnými normami upravujúcimi túto skutočnosť.

Obsahom prvej kapitoly je rozčlenenie účtovných zásad na dve hlavné skupiny elementárnych a všeobecných účtovných zásad, so zameraním sa na elementárne účtovné zásady, ktoré predstavujú predpoklady existencie účtovníctva, kam spadá aj zásada nepretržitého pokračovania v činnosti účtovnej jednotky upravená či už národnou legislatívou alebo nadnárodnou úpravou. Súčasťou tejto kapitoly je aj identifikácia oblastí, v ktorých je predpoklad trvania účtovnej jednotky ohrozený, čo môže mať súvis so zostavovaním mimoriadnej účtovnej závierky. Ďalej sa tu zaoberáme ocenením pri zostavovaní takéhoto druhu účtovnej závierky a stanovením hodnoty majetku účtovnej jednotky prostredníctvom rôznych metód.

V kapitole metodiky práce, cieľa práce a metód skúmania bližšie približujeme hlavný cieľ práce, ktorého dosiahnutie je podporené naplnením jednotlivých čiastkových cieľov.

Posledná kapitola, zameraná na výsledky práce, bližšie objasňuje obchodnú spoločnosť v kríze a úpadku a ponúka špecifické riešenia na tieto uvedené skutočnosti v podobe nedobrovoľného zrušenia účtovných jednotiek. My sa zameriame najmä na reštrukturalizačné konanie, ktorého priebeh bude prezentovaný formou praktického príkladu z praxe obchodnej spoločnosti PONGRATZ s.r.o. spolu s poukázaním na vykazovanie pred, počas a po vstupe tejto spoločnosti do reštrukturalizácie.

1 Súčasný stav riešenej problematiky doma a v zahraničí

1.1 Účtovné zásady

Účtovná jednotka je povinná dodržiavať účtovné zásady a účtovné metódy podľa § 7 zákona č. 431/2002 Z.z. o účtovníctve v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o účtovníctve“). Pojem účtovné zásady (princípy) možno charakterizovať ako súbor pravidiel, komplex uznaných praktických poznatkov a zákonitostí, ktoré platia pre zostavovanie účtovnej závierky a vedenie účtovníctva. Pojem účtovné metódy zasa predstavuje spôsoby a postupy, ktoré účtovné jednotky používajú na zabezpečenie dodržania účtovných zásad.¹

§ 17 Zákona o účtovníctve definuje účtovnú závierku, že je to: „štruktúrovaná prezentácia skutočností, ktoré sú predmetom účtovníctva, poskytovaná osobám, ktoré tieto informácie využívajú“.²

Česká autorka Svobodová nečlení účtovné zásady do viacerých skupín, ale zoskupuje ich všetky do jedného celku, ktorý predstavuje všeobecné účtovné zásady. Medzi tieto účtovné zásady, ktoré autorka považuje za kľúčové pri vedení a spracovaní účtovníctva patrí: zásada verného zobrazenia, zásada účtovnej jednotky, zásada neobmedzenej doby trvania účtovnej jednotky, zásada periodicity zisťovania výsledku hospodárenia a finančnej situácie účtovnej jednotky, zásada oceňovania v historických cenách, zásada vymedzenia okamihu realizácie, zásada stálosti (konzistentnosti) metód, zásada opatrnosti, zásada vzájomného zúčtovania a zásada významnosti. Za nemenej dôležité účtovné zásady potrebné pri zostavovaní účtovnej závierky považuje zásadu prednosti obsahu pred formou, zásadu zrozumiteľnosti, spoľahlivosti, relevantnosti a porovnateľnosti informácií a aktuálny princíp.³

Naopak slovenská autorka Šlosárová uvádza členenie účtovných zásad do 2 skupín, ktoré obsahujú podrobnejšie členenie na jednotlivé účtovné zásady znázornené v schéme č. 1. Máme tým na mysli tieto 2 skupiny účtovných zásad:⁴

1. **Elementárne (základné) účtovné zásady** – prirodzené požiadavky sformulované postupne na základe zdokonaľovania účtovníctva; označujú sa aj ako predpoklady alebo východiská existencie účtovníctva.

¹ ŠLOSÁROVÁ, A. – BLAHUŠIAKOVÁ, M. 2017. *Analýza účtovnej závierky*. 1. vyd. Bratislava : Wolters Kluwer, 2017. s 43. ISBN 978-80-8168-589-7.

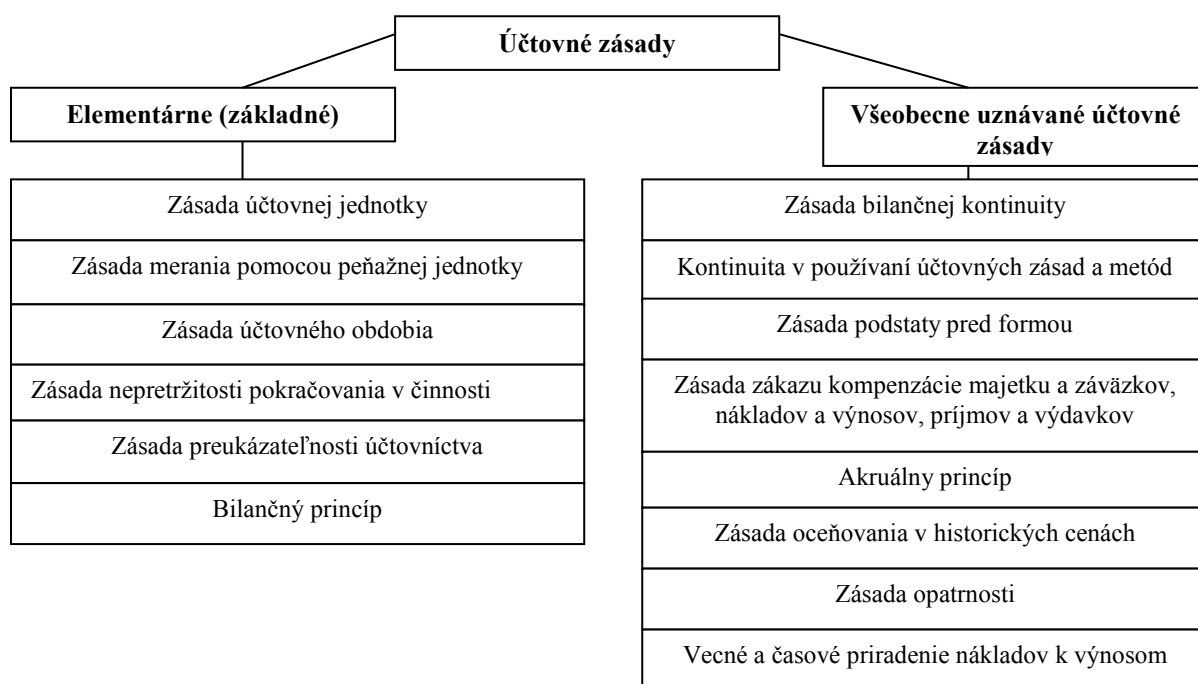
² Zákon č. 431/2002 Z.z. o účtovníctve v znení neskorších predpisov, § 17 ods. 1

³ SVOBODOVÁ, J. 2008. *Abeceda účetnictví 2008: pro územní samosprávné celky, příspěvkové organizace, státní fondy a organizační složky státu*. 4. rozšíř. vyd. Olomouc : Nakladatelství ANAG, 2008. s. 14-16. ISBN 978-80-7263-457-6

⁴ ŠLOSÁROVÁ, A. a kol. 2016. *Účtovníctvo*. 2. preprac a dopl. vyd., Bratislava : Wolters Kluwer, 2016. s. 99. ISBN 978-80-8168-444-9

2. **Všeobecne uznávané účtovné zásady** – ich úloha spočíva v tom, že sa nezameriavajú na formálnu stránku účtovania a vykazovania, ale na vecnú (obsahovú) stránku, snažia sa identifikovať všetky skutočnosti, ktoré sú predmetom účtovania a vykazovania vo výkazoch účtovnej závierky; tiež identifikuje iné aktíva a iné pasíva uvádzané v poznámkach účtovnej závierky. Ich podrobnejšie členenie vyjadruje schéma č. 1.

Schéma č. 1: Členenie účtovných zásad

Zdroj: vlastné spracovanie podľa ŠLOSÁROVÁ, A. a kol. 2016. *Účtovníctvo*. 2. preprac a dopl. vyd., Bratislava : Wolters Kluwer, 2016. s. 99. ISBN 978-80-8168-444-9

Za najzákladnejšiu zásadu a zároveň najvyšší princíp podvojného účtovníctva je považovaná **zásada verného a pravdivého zobrazenia skutočností**, ktoré sú predmetom účtovníctva a zobrazenia finančnej situácie účtovnej jednotky.⁵

My sa v našej práci zameriame najmä na elementárne účtovné zásady a v rámci nich sa budeme venovať hlavne účtovnej zásade nepretržité pokračovanie v činnosti účtovnej jednotky, keďže práve táto zásada je predmetom nášho skúmania.

⁵ ŠLOSÁROVÁ, A. – BLAHUŠIAKOVÁ, M. 2017. *Analýza účtovnej závierky*. 1. vyd. Bratislava : Wolters Kluwer, 2017. s 43. ISBN 978-80-8168-589-7.

Elementárne účtovné zásady

Zásada účtovnej jednotky sa prejavuje vo viacerých oblastiach. V účtovníctve sa ekonomické procesy zobrazujú vždy za účtovnú jednotku ako ekonomický celok bez toho, aby sa prihliadalo na štruktúru a vnútorné členenie, čím je vlastne oddelená od svojho okolia. Môže ňou byť rovnako ako právnická osoba, tak aj fyzická osoba. V závislosti od toho, či účtovná jednotka predstavuje ekonomický celok alebo skupinu účtovných jednotiek, zostavuje buď individuálnu alebo konsolidovanú účtovnú závierku. Zároveň musia byť pri zostavovaní účtovnej závierky oddelené zvlášť majetok a záväzky vlastníkov od majetku a záväzkov účtovnej jednotky.⁶

To, akú meráciu jednotku má účtovná jednotka použiť, určuje **zásada merania pomocou peňažnej jednotky**, ktorej podstatou je, že skutočnosti, ktoré v účtovníctve nastanú a sú predmetom účtovníctva, majú byť účtované a vykázané v peňažných jednotkách. Peňažné jednotky tak prispievajú k objektivizácii⁷ hodnoty majetku a záväzkov účtovnej jednotky prostredníctvom identifikovania objektu ocenenia, priradenia vhodnej oceňovacej veličiny a následného vyjadrenia oceňovacej veličiny v peňažných jednotkách. V účtovných jednotkách však vznikajú aj také situácie, kedy sa daná položka nedá vyjadriť v peňažných jednotkách a nemožno ich tak uviesť ani v súvahe, napr. lojalita zamestnancov. Naturálne jednotky je možné využiť iba v analytickej evidencii.⁸

Účtovná jednotka má povinnosť vedenia účtovníctva počas vykonávania podnikateľskej činnosti alebo inej samostatne zárobkovej činnosti (teda odo dňa vzniku do dňa jej zániku), ak sú jej výdavky použité na dosiahnutie, udržanie a zabezpečenie príjmov s cieľom zistenia základu dane z príjmov. Používatelia informácií nevyžadujú len čiastkové informácie, ale potrebujú najmä komplexné informácie, a to v pravidelných intervaloch. Tento interval predstavuje účtovné obdobie v podobe hospodárskeho alebo kalendárneho roka. Povinnosťou účtovnej jednotky je za toto účtovné obdobie zostaviť účtovnú závierku

⁶ ŠLOSÁROVÁ, A. a kol. 2016. *Účtovníctvo*. 2. preprac a dopl. vyd., Bratislava : Wolters Kluwer, 2016. s 100. ISBN 978-80-8168-444-9.

⁷ *Objektivizáciou* sa podľa vyhlášky MS SR č. 492/2004 Z.z. o stanovení všeobecnej hodnoty majetku rozumie znalecké stanovenie všeobecnej hodnoty majetku, ktoré berie do úvahy vplyv trhu, vplyvy ekonomiky a iné faktory.

⁸ BEDNÁROVÁ, B. - ŠLOSÁROVÁ, A. a kol. 2015. *Oceňovanie ako metodický prostriedok účtovníctva*. 1. vyd., Bratislava : Wolters Kluwer, 2015. s. 25. ISBN 978-80-8168-314-5.

a vyčíslit' výsledok hospodárenia.⁹ Podstatou **zásady účtovného obdobia** je teda časové a vecné priradenie účtovných prípadov do obdobia, s ktorými súvisia.¹⁰

Zásada preukázateľnosti účtovníctva je viazaná hlavne na schopnosť zaznamenávať v účtovníctve priebeh ekonomickej činnosti účtovnej jednotky a uskutočňuje sa najmä prostredníctvom:¹¹

- a) účtovnej dokumentácie, ktorú tvorí sústava jej účtovných záznamov a nemenej dôležitú úlohu v nej zohrávajú aj účtovné doklady spĺňajúce určité náležitosti podľa zákona o účtovníctve,
- b) vykonania inventarizácie, ktorou sa overuje vecná správnosť účtovníctva účtovnej jednotky ku dňu, ku ktorému sa zostavuje účtovná závierka.

Základom podvojnosti účtovníctva je **bilančný princíp**. Podstatou tejto zásady je, že majetok možno skúmať z dvoch hľadísk, a to buď z hľadiska jeho formy, v akej sa nachádza alebo z hľadiska zdrojov, či už vlastných alebo cudzích, z ktorých tento majetok pochádza. V prípade vlastných zdrojov možno uviesť vlastné imanie v podobe základné imania vytvoreného vlastníckmi alebo zisk vytvorený prostredníctvom vlastnej činnosti, v prípade cudzích zdrojov majetku ide o záväzky vznikajúce voči externým subjektom. Musí teda platiť bilančná rovnica, kde majetok = vlastné imanie + záväzky, od čoho je odvodená aj podvojnosť účtovných zápisov. Ďalšou elementárnou účtovnou zásadou, resp. predpokladom je **predpoklad nepretržitého pokračovania v činnosti účtovnej jednotky**. Účtovná jednotka zostavuje svoju riadnu účtovnú závierku vždy za predpokladu, že bude vo svojej činnosti pokračovať. Preto je teda veľmi dôležité, aby účtovné metódy a účtovné zásady prispôsobila dodržaniu tejto zásady nepretržitého pokračovania v činnosti účtovnej jednotky aj v blízkej budúcnosti, teda minimálne 12 po sebe nasledujúcich mesiacov od dátumu, ku ktorému bola zostavená riadna účtovná závierka. Tento predpoklad sa dodržiava v súlade so všeobecne uznávanými účtovnými zásadami. V prípade, že by si účtovná jednotka bola vedomá určitého ohrozenia alebo obmedzenia pokračovania v jej činnosti, musí tomu prispôbiť príslušný spôsob účtovania. Niekedy sa však stáva, že účtovná jednotka musí zostaviť riadnu účtovnú závierku aj napriek tomu, že dochádza k narušeniu predpokladu

⁹ ŠLOSÁROVÁ, A. a kol. 2016. *Účtovníctvo*. 2. preprac a dopl. vyd., Bratislava : Wolters Kluwer, 2016. s. 101-102. ISBN 978-80-8168-444-9.

¹⁰ BEDNÁROVÁ, B. 2013. Teoretické východiská oceňovania v účtovníctve so zameraním na účtovné zásady. In *AIESA – budovanie spoločnosti založenej na vedomostiach*. [CD-ROM]. Bratislava : Vydavateľstvo EKONÓM, 2013. s. 3. ISBN 978-80-225-3770-4.

¹¹ ŠLOSÁROVÁ, A. a kol. 2016. *Účtovníctvo*. 2. preprac a dopl. vyd., Bratislava : Wolters Kluwer, 2016. s. 104. ISBN 978-80-8168-444-9.

pokračovania v činnosti, aj keď si je vedomá toho, že s veľkou pravdepodobnosťou do 12 mesiacov odo dňa, ku ktorému bola riadna účtovná závierka zostavená, zanikne.¹²

1.2 Národná a nadnárodná legislatívna úprava zásady nepretržitého pokračovania v činnosti účtovnej jednotky

1.2.1 Úprava podľa zákona o účtovníctve

Dodržiavanie zásady nepretržitého fungovania v činnosti účtovnej jednotky je ukotvené vo viacerých slovenských predpisoch, či legislatíve, ktoré sú účtovné jednotky povinné dodržiavať. Táto zásada vstúpila do popredia v spojitosti s finančnou a hospodárskou krízou. **Zákon o účtovníctve** sa tejto zásade venuje v § 7, kde sa okrem najzákladnejšej účtovnej zásady, ktorou je verné a pravdivé zobrazenie skutočností v účtovnej závierke a postupu pri zmene účtovných metód a účtovných zásad venuje aj nepretržitosti v činnosti účtovnej jednotky, a to v ods. 4: „Účtovná jednotka je povinná použiť účtovné zásady a účtovné metódy spôsobom, ktorý vychádza z predpokladu, že bude nepretržite pokračovať vo svojej činnosti, a že u nej nenastáva žiadna skutočnosť, ktorá by ju obmedzovala alebo jej zabráňovala v tejto činnosti pokračovať aj v blízkej budúcnosti, minimálne 12 mesiacov od dátumu, ku ktorému sa zostavila riadna účtovná závierka.“¹³

Ak teda účtovná jednotka očakáva skutočnosť, ktorá by mohla obmedziť túto nepretržitosť v pokračovaní, musí upraviť spôsob svojho účtovania a vzniká jej povinnosť informovania o zmene účtovných zásad a účtovných metód v poznámkach. To znamená, že do popredia potom viac vstupuje zásada opatrnosti napríklad prehodnotením vytvorených rezerv, či posúdením odpisového plánu. K najčastejšiemu uplatneniu tejto zásady dochádza pri zostavovaní mimoriadnej účtovnej závierky ku dňu predchádzajúcemu vstupu do konkurzu či vstupu do likvidácie. Tu nemožno celkom hovoriť o naplnení nepretržitého pokračovania v činnosti účtovnej jednotky. Podobne je to aj v prípade, ak sa účtovná jednotka dostane do platobnej neschopnosti, či keď je jej zámerom utlmiť svoju činnosť. Tu je však dôležité vedieť, že za zostavenie účtovnej závierky nesie zodpovednosť vedenie účtovnej jednotky.¹⁴

¹² ŠLOSÁROVÁ, A. a kol. 2016. *Účtovníctvo*. 2. preprac a dopl. vyd., Bratislava : Wolters Kluwer, 2016. s. 103,104. ISBN 978-80-8168-444-9.

¹³ Zákon č. 431/2002 Z.z. o účtovníctve v znení neskorších predpisov, § 7 ods. 4

¹⁴ BALÁŽ, O. 2015. *Účtovné predpisy pre podvojné účtovníctvo podnikateľov*. Bratislava : Wolters Kluwer, 2015. s. 37-38. ISBN 978-80-8168-286-5.

1.2.2 Úprava podľa medzinárodných audítorských štandardov

Audítorské štandardy sa venujú nepretržitému pokračovaniu v činnosti účtovnej jednotky v medzinárodnom audítorskom štandarde ISA 570, ktorý vymedzuje zodpovednosť audítora za audit účtovnej závierky vo väzbe na tento predpoklad, ktorý manažment používa pri zostavení účtovnej závierky. „V súlade s predpokladom nepretržitého pokračovania v činnosti sa účtovná jednotka považuje za subjekt, ktorý bude v dohľadnej budúcnosti pokračovať vo svojej podnikateľskej činnosti.“¹⁵

V prípade, že manažment nezamýšľa ukončiť činnosť účtovnej jednotky alebo ju zlikvidovať, alebo neexistuje iná možnosť takéhoto uskutočnenia, tak účtovná závierka je určená na všeobecné účely a zostavená na základe nepretržitého pokračovania v činnosti. Účtovná závierka môže byť zostavená aj na osobitné účely, ale nie je tu podmienka, aby bola zostavená v súlade s platným rámcom finančného vykazovania, kde je nepretržité pokračovanie v činnosti relevantné. Ak je uplatnenie tohto predpokladu vhodné, účtovná jednotka účtuje majetok a záväzky na základe schopnosti realizácie svojho majetku a na základe plnenia záväzkov, ktoré jej vznikajú v rámci bežného podnikania.¹⁶

Hlavnými cieľmi audítora je podľa autorov Kareša a Kriškovej:¹⁷

- získanie dostatočných a vhodných audítorských dôkazov o uplatnení predpokladu nepretržitého pokračovania v činnosti manažmentom pri zostavovaní účtovnej závierky, pričom manažment musí posúdiť schopnosť účtovnej jednotky plniť tento predpoklad na základe úsudku v danom momente, týkajúceho sa budúcich výsledkov udalostí alebo podmienok, ktoré sú prirodzeným spôsobom neisté,
- získanie primeraného uistenia o neexistencii významných neistôt týkajúcich sa udalostí, resp. podmienok, ktoré by viedli k pochybnosti o schopnosti nepretržitého fungovania v činnosti účtovnej jednotky.

Audítorské štandardy tvoria pre audítora základ pre posúdenie existencie udalostí alebo podmienok, ktoré by mohli viesť k pochybnosti (ohrozeniu) uplatnenia tejto zásady. Audítorské postupy vymedzujú najskôr 3 základné oblasti, v ktorých dochádza k pochybnosti

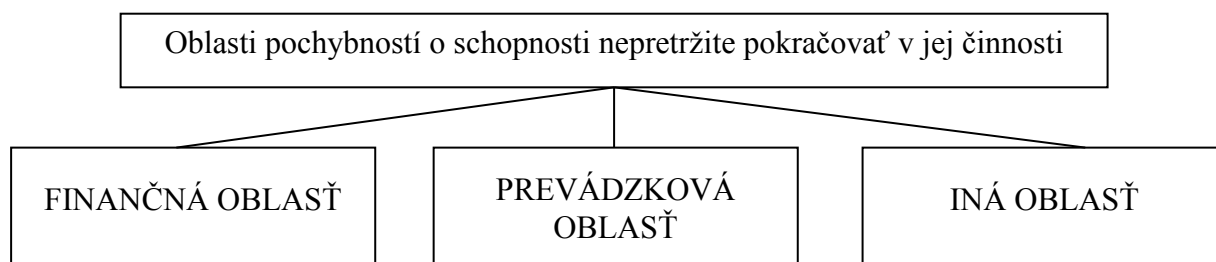
¹⁵ ISA 570 - *Nepretržité pokračovanie v činnosti*. ods. 2 v znení platnom od r. 2015

¹⁶ ISA 570 - *Nepretržité pokračovanie v činnosti*. ods. 2 v znení platnom od r. 2015

¹⁷ KAREŠ, L. – KRIŠKOVÁ, P. 2015. *Audítorské štandardy*. 1. vyd., Bratislava : Wolters Kluwer, 2015. s. 100. ISBN 978-80-8168-244-5.

(ohrozeniu) predpokladu nepretržitej činnosti účtovnej jednotky. Vyjadruje ich nasledujúca schéma č. 2.

Schéma č. 2: Oblasti pochybností (ohrození) o schopnosti účtovnej jednotky pokračovať nepretržite vo svojej činnosti:

Zdroj: vlastné spracovanie podľa ISA 570 – *Nepretržité pokračovanie v činnosti*, v znení platnom od r. 2015

Medzi **finančné udalosti a podmienky**, ktoré môžu ohroziť predpoklad nepretržitosti činnosti možno zaradiť napríklad prípad, kedy účtovná jednotka nie je schopná vyplatiť veriteľov v deň splatnosti, ďalej ak prichádza k náznakom zrušenia podpory od týchto veriteľov, ohrozenie môže indikovať aj stav čistých záväzkov alebo čistých krátkodobých záväzkov, nepriaznivé hlavné finančné ukazovatele, ďalej prípad, kedy účtovná jednotka nedokáže obnoviť, prípadne splatiť pôžičky s pevne dohodnutými podmienkami a blížiacim sa dátumom splatnosti, respektíve pri spoliehaní sa na to, že krátkodobé pôžičky budú financovať dlhodobý majetok. Toto riziko nesplácania bežných dlhov možno znížiť vypracovaním plánu manažmentu na udržanie dostatočných peňažných tokov alternatívnym spôsobom, čoho príkladom je predaj majetku, zmena dohodnutých podmienok pri splátkovom kalendári pri úvere, či získaním ďalšieho kapitálu. Aj nedoplatky a prerušené vyplácanie dividend patria medzi finančné udalosti a podmienky ohrozujúce predpoklad nepretržitosti. Účtovná jednotka sa môže snažiť preraziť na trhu poskytnutím portfólia nových výrobkov, ale ak nie je schopná financovať ich vývoj, tiež dochádza k ohrozeniu jej nepretržitého fungovania. **Prevádzkové udalosti a podmienky** ohrozujúce predpoklad nepretržitosti fungovania účtovnej jednotky zahŕňajú skutočnosti, ako sú napríklad ťažkosti s pracovnou silou, ale aj vedením spoločnosti, v prípade, kedy sa účtovnej jednotke nedarí nahradiť stratu kľúčového manažmentu, ďalej rôzne zábery manažmentu týkajúce sa ukončenia činnosti alebo likvidácie účtovnej jednotky. Dôležité postavenie má nielen manažment, ale aj dodávateľ, klient či konkurencia. Tu môže dôjsť k strate dôležitého dodávateľa, a tým aj

k chýbajúcim dôležitým dodávkam, k strate kľúčového klienta, licencie alebo koncesie. Preto je dôležité napríklad pri dodávateľoch, nájsť si vhodného alternatívneho dodávateľa, a tým zdroj dodávok. Konkurencia môže tiež výrazne ovplyvniť situáciu, v akej sa účtovná jednotka bude nachádzať. Pod **inými udalosťami a podmienkami** si možno predstaviť neplnenie zákonných či kapitálových požiadaviek, rôzne negatívne vplyvy vyplývajúce zo zmien zákonov, predpisov alebo vládnej politiky, ktoré môžu mať výrazný dopad na účtovnú jednotku. Takisto môže nastať poistná udalosť, proti ktorej účtovná jednotka nebola poistená, napr. živelná pohroma a vzniknú jej tak vysoké náklady na odstránenie jej dôsledkov. Proti účtovnej jednotke môžu byť vedené aj súdne konania, z ktorých jej môže vyplývať povinnosť vyplatiť nároky z nich protistrane, a tým zvýšiť pochybnosť o jej schopnosti nepretržite fungovať.¹⁸

1.2.3 Úprava podľa IFRS

Zásadou nepretržitého fungovania v činnosti účtovnej jednotky sa zaoberá nielen národná legislatíva, ale aj Smernice Európskej únie v podobe **IFRS, Koncepčného rámca či Medzinárodných účtovných štandardov** IAS 1 *Prezentácia účtovnej závierky* a IAS 10 *Udalosti po období vykazovania*, ktoré používajú v angličtine výraz „going concern“. V IAS 1 je uvedené, že pri zostavovaní účtovnej závierky je dôležité, aby manažment posúdil schopnosť účtovnej jednotky udržať tento predpoklad. Ak pri zostavení účtovnej závierky nie je dodržaný tento predpoklad, je to znak toho, že manažment má v úmysle:¹⁹

- a) ukončiť obchodovanie,
- b) likvidovať účtovnú jednotku,
- c) alebo nemá inú alternatívu, než takúto účtovnú závierku zostaviť.

Ak si je pri posudzovaní manažment vedomý existencie významných neistôt, ktoré budú signalizovať významnú pochybnosť o schopnosti účtovnej jednotky fungovať nepretržite, povinnosťou tejto účtovnej jednotky je dané neistoty zverejniť. IAS 1 ďalej hovorí, že účtovná jednotka musí zverejniť:²⁰

- skutočnosť, že účtovná jednotka svoju účtovnú závierku nezostavuje na základe tohto predpokladu,

¹⁸ ISA 570 - *Nepretržité pokračovanie v činnosti*, ods. A2, v znení platnom od r. 2015

¹⁹ IAS 1 *Prezentácia účtovnej závierky*, ods. 25, v znení platnom od r. 2015

²⁰ IAS 1 *Prezentácia účtovnej závierky*, ods. 25, v znení platnom od r. 2015

- predpoklady, z ktorých pri zostavení účtovnej závierky vychádzala,
- príčinu, prečo účtovná jednotka nie je považovaná za podnik s nepretržitou činnosťou.

„Pri posudzovaní, či je predpoklad nepretržitosti činnosti vhodný, manažment zohľadňuje všetky dostupné informácie o budúcnosti, ktorá nie je ohraničená, ale predstavuje najmenej dvanásť mesiacov od konca obdobia vykazovania.“²¹ Miera posúdenia, kedy je vhodné z tohto predpokladu vychádzať, závisí napríklad od ziskových prevádzkových činností v minulosti a dobrého prístupu k finančným zdrojom. V iných prípadoch musí manažment ešte pred získaním uistenia o vhodnosti tohto predpokladu brať do úvahy faktory v podobe potenciálnych zdrojov náhradného financovania, splátkových kalendárov dlhov, ziskovosti či už súčasnej, alebo očakávanej. Na IAS 1 *Prezentácia účtovnej závierky* nadväzuje IAS 10 *Udalosti po období vykazovania*, ktorý vysvetľuje, že v prípade, ak účtovná jednotka zostavuje účtovnú závierku a z udalostí po období vykazovania je zrejmé, že predpoklad nepretržitej činnosti nie je vhodný, účtovná jednotka túto zásadu neuplatní. Táto situácia môže nastať, ak rozhodnutie vedenia účtovnej jednotky povedie k jej likvidácii alebo ukončeniu jej obchodnej činnosti, ale aj v prípade, ak nemá inú do úvahy pripadajúcu alternatívu, okrem týchto dvoch možností. Preto je potrebné po období vykazovania sledovať vývoj prevádzkových výsledkov a finančnej situácie účtovnej jednotky, čoho výsledkom je posúdenie vhodnosti použitia predpokladu nepretržitého pokračovania v činnosti. „Ak už predpoklad nepretržitého pokračovania v činnosti nie je vhodný, predstavuje to taký zásadný vplyv, že tento štandard vyžaduje zásadné zmeny základov, na ktorých je postavené účtovníctvo podniku, a nie iba úpravu hodnôt vykázaných podľa pôvodného základu účtovníctva.“²²

Ak účtovná závierka nie je zostavená na základe predpokladu nepretržitého fungovania účtovnej jednotky, tak neexistuje žiadna všeobecná výnimka z požiadaviek na oceňovanie, vykazovanie a zverejňovanie podľa IFRS. Odchýlenie od týchto požiadaviek je možné len vtedy, keď existuje primerané odôvodnenie, ktoré môže vyplývať napríklad z udalostí po období vykazovania. Zároveň je potrebné dodať, že svoju situáciu musí účtovná jednotka posúdiť na základe vlastných skúseností a okolností, keďže niektoré subjekty, ktoré nevychádzajú z tohto predpokladu, sú k likvidácii alebo ukončeniu obchodovania bližšie ako ostatné. Zdrojom tohto posúdenia býva zvyčajne účtovníctvo, ktoré si účtovná jednotka vedie. Je preto dôležité:

²¹ IAS 1 *Prezentácia účtovnej závierky*, ods. 26, v znení platnom od r. 2015

²² IAS 10 *Udalosti po období vykazovania*, ods. 15, v znení platnom od r. 2015

- a) zvážiť, či sú aktíva dostatočné na uspokojenie veriteľov účtovnej jednotky,
- b) kvantifikovať sumy akéhokoľvek prebytku, ktorý bude rozdelený akcionárom,

aby sa vedel stanoviť ich podiel na strate a nákladoch na likvidácii podniku bez ohľadu nato, či bolo na konci sledovaného obdobia rozhodnutie ukončiť podnikanie prijaté alebo nie. Aktíva by tak bolo potrebné prepočítať buď na ich skutočný alebo predpokladaný výnos z predaja, teda reálnu hodnotu. Takisto je potrebné skúmať aktíva na zníženie ich hodnoty. Príkladom môže byť nefinančné aktívum v účtovnej závierke zostavenej na základe predpokladu nepretržitého fungovania, ktoré možno vykázat' v sume vyššej ako je jeho čistá realizovateľná hodnota, za predpokladu, že nie je vyššia ako spätne získateľná hodnota nefinančného aktíva. Ak by však bolo prijaté rozhodnutie ukončiť obchodovanie v blízkej budúcnosti, nepredpokladá sa, že z používania majetku by plynul účtovnej jednotke iný peňažný tok, ako zo samotnej likvidácie. Preto je potrebné znížiť ocenenie aktív na ich reálnu hodnotu, ktorá bude znížená o náklady súvisiace s likvidáciou. Čo sa týka záväzkov, ak účtovná jednotka nebude uplatňovať predpoklad nepretržitej činnosti z dôvodu likvidácie alebo ukončenia obchodovania, môžu sa stať nevýhodnými. Príkladom sú finančné záväzky, ktoré zákon označuje za splatné, ale nebudú uhradené v dôsledku nedostatku finančných zdrojov v plnej výške. Je teda možné uskutočniť úpravu záväzkov tak, aby bola zohľadnená skutočnosť ich nevyplatenia v plnej výške, ak účtovná jednotka zostaví svoju účtovnú závierku na základe inom než je nepretržitosť? Podľa Edwarda H. by sa malo postupovať podľa usmernenia vyplývajúceho z IAS 37 *Rezervy, podmienené záväzky a podmienené aktíva* o nevýhodných zmluvách. Keďže neexistuje všeobecná výnimka požiadaviek na oceňovanie, vykazovanie a zverejňovanie IFRS v prípade, že účtovná jednotka neočakáva svoje pokračovanie v činnosti, domnieva sa, že vo všeobecnosti nie je opodstatnená vhodnosť tvorby rezervy na budúce straty alebo záväzky, pre ktoré neexistoval záväzok na konci obdobia. V rámci prezentácie a zverejňovania, ak účtovná jednotka neuplatňuje predpoklad nepretržitosti pokračovania vo svojej činnosti je kľúčová prezentácia a zverejnenie účtovníctva. Tu môžu vzniknúť viaceré problémy.²³

- a) pri reklasifikácii aktív a pasív z dlhodobých na krátkodobé - treba posúdiť, či by nebolo potrebné reklasifikovať dlhodobé aktíva na obežné aktíva alebo dlhodobé záväzky na krátkodobé,

²³ HAYGARTH, E. 2017. IFRS Viewpoint. In *Financial statements on a non going concern basis*. [online]. 2017. [cit. 2017-12-06]. p. 4-7. Dostupné na internete: <<https://www.granthornton.global/globalassets/1.-member-firms/global/insights/article-pdfs/2017/IFRS-Viewpoint-7-going-concern.pdf>>

- b) pri prezentácii ukončovaných činností – treba posúdiť, či je potrebné ich prezentovať v súlade s IFRS 5 *Dlhodobý majetok držaný na predaj a ukončenie činností*,
- c) súlad s IFRS – samotné posúdenie, či daná účtovná jednotka zostavuje svoju účtovnú závierku podľa IFRS.

Je dôležité si teda uvedomiť, že IAS 1 požaduje zverejnenie úsudkov vykonaných pri uplatnení zásad účtovnej jednotky, ktoré najvýznamnejšie vplyvajú na sumy vykázané v účtovnej závierke, z čoho vyplýva, že aj keď účtovná jednotka nebude zostavovať účtovnú závierku na základe predpokladu nepretržitosti jej fungovania, je potrebné to zverejniť.²⁴

1.4 Mimoriadna účtovná závierka

1.4.1 Charakteristika mimoriadnej účtovnej závierky a jej právne a účtovné hľadisko zostavovania

Zákon o účtovníctve vysvetľuje, že: „ak účtovná jednotka uzavrie účtovné knihy k poslednému dňu účtovného obdobia, zostavuje účtovnú závierku ako riadnu, v ostatných prípadoch uzavretia účtovných kníh uvedených v § 16 zostavuje účtovnú závierku ako mimoriadnu“.²⁵

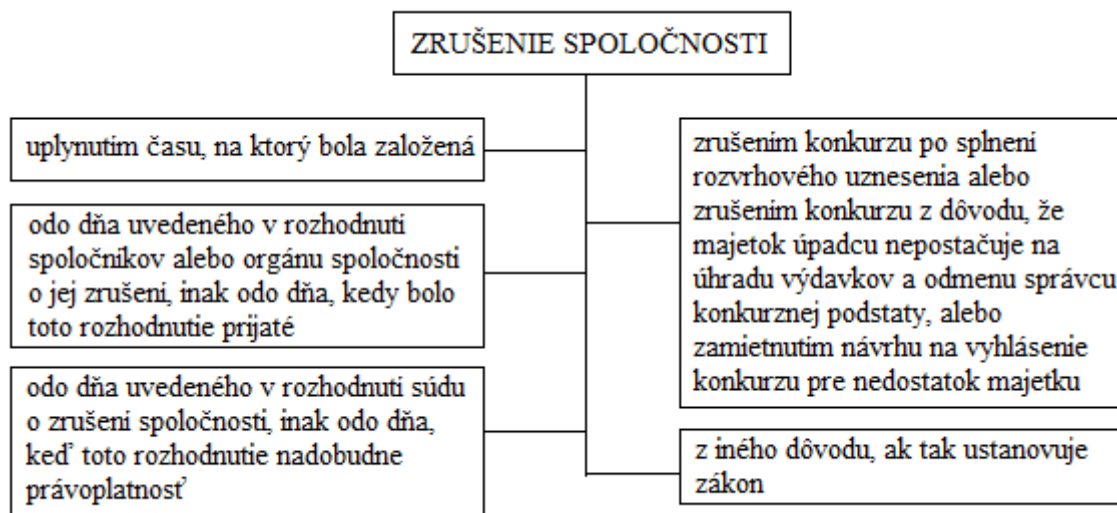
Ak teda účtovná jednotka zistí, že účtovné zásady a účtovné metódy použité v účtovnom období nie sú použité na základe zásady verného a pravdivého zobrazenia skutočností, musí zostaviť účtovnú závierku tak, aby bol verný a pravdivý obraz skutočností dodržaný. Porušenie zásady nepretržitosti si tiež vyžaduje zostavovať účtovnú závierku tak, aby poskytla verný a pravdivý obraz skutočností. Ešte predtým, než účtovná jednotka vznikne, predchádza tomu jej založenie a pri zániku zasa jej zrušenie, pričom za deň vzniku sa považuje deň zápisu do obchodného registra a za deň zániku sa považuje deň výmazu z obchodného registra. Odo dňa jej založenia do dňa vzniku nie je účtovná jednotka povinná viesť účtovníctvo. Až vznik účtovnej jednotky jej ukladá povinnosť vykonať určité operácie. Sú nimi otvorenie účtovných kníh a zostavenie otváracej súvahy. Od tohto dňa vykonáva

²⁴ HAYGARTH, E. 2017. IFRS Viewpoint. In *Financial statements on a non going concern basis*. [online]. 2017. [cit. 2017-12-06]. p. 7. Dostupné na internete: <<https://www.grantthornton.global/globalassets/1.-member-firms/global/insights/article-pdfs/2017/IFRS-Viewpoint-7-going-concern.pdf>>

²⁵ Zákon č. 431/2002 Z.z. o účtovníctve v znení neskorších predpisov, § 16 ods. 4

svoju činnosť až do dňa jej zániku. Zániku predchádza zrušenie s likvidáciou alebo bez likvidácie. Situácie, kedy sa účtovná jednotka zrušuje, vyjadruje schéma č. 3.²⁶

Schéma č. 3: Situácie, kedy sa účtovná jednotka zrušuje

Zdroj: vlastné spracovanie podľa zákona č. 513/1991 Zb. Obchodný zákonník, § 68 ods. 3 a)-e)

V praxi dosť často dochádza k tomu, že sa účtovná jednotka dostáva do situácie, kedy musí prijať opatrenia, ktoré povedú k jej zrušeniu a následne k jej zániku. Príčinou tejto situácie môžu byť už spomínané finančné, prevádzkové alebo iné udalosti a podmienky, čiže nie vždy si zato môže účtovná jednotka sama. Ak má určité známky životaschopnosti, nemusí výlučne nastať jej likvidácia a zánik. Môže vstúpiť do reštrukturalizácie, ktorá má za cieľ jej finančné ozdravenie, zvýšenie efektívnosti fungovania a optimalizáciu procesov. Ďalšou možnosťou, ako znížiť dôsledky nepriaznivej situácie je zánik pôvodnej účtovnej jednotky a vytvorenie novej, a to buď splynutím, zlúčením alebo rozdelením. Tieto udalosti sú spojené s ohrozením predpokladu nepretržitého pokračovania v činnosti účtovnej jednotky, preto ich možno nazvať aj mimoriadnymi a vyžadujú si zostavovanie mimoriadnej účtovnej závierky. Účtovné jednotky tak zostavujú mimoriadnu účtovnú závierku buď ku dňu zrušenia bez likvidácie (zlúčením, splynutím alebo rozdelením), čo predstavuje dobrovoľné zrušenie spoločnosti, ku dňu predchádzajúcemu dňu vstupu do likvidácie, alebo ku dňu účinnosti vyhlásenia konkurzu a v neposlednom rade aj ku dňu zániku na základe ustanovenia

²⁶ ŠLOSÁROVÁ, A. – SILNÁ, R. 2008. *Mimoriadne účtovné závierky*. Bratislava : Iura Edition, 2008. s. 11. ISBN 978-80-8078-222-1

osobitným predpisom. Ak sa účtovná jednotka ruší nie na základe jej vlastného rozhodnutia, hovoríme o nedobrovoľnom zrušení spoločnosti.²⁷

Z účtovného hľadiska predstavuje účtovná závierka výsledok spracovania informácií z bežného účtovníctva za účtovné obdobie. Cieľom mimoriadnej účtovnej závierky rovnako ako aj riadnej účtovnej závierky je poskytovať informácie pre široký okruh používateľov o výnosovosti a finančnej situácii účtovnej jednotky, ktoré budú používať pri svojom ekonomickom rozhodovaní. Mimoriadna účtovná závierka sa zostavuje za mimoriadne účtovné obdobie, ktoré trvá menej ako dvanásť po sebe nasledujúcich kalendárnych mesiacov. Ku dňu, ku ktorému sa zostavuje či už riadna alebo mimoriadna účtovná závierka, sa uskutočňujú operácie spojené s uzatváraním účtovných kníh buď ku dňu zániku podľa osobitného predpisu, k poslednému dňu účtovného obdobia, ku dňu zrušenia bez likvidácie, alebo ku dňu predchádzajúcemu dňu vstupu do likvidácie, alebo dňu účinnosti vyhlásenia konkurzu. Ak je účtovná jednotka v likvidácii, musí uzavrieť účtovné knihy ku dňu skončenia likvidácie a ak je v konkurze, tak ku dňu právoplatného rozhodnutia o zrušení konkurzu. Dôležité je aj to, aby účtovná jednotka uviedla v časti poznámok právny dôvod zostavenia mimoriadnej účtovnej závierky spolu s bližším popisom udalosti, na základe ktorej ku tomuto mimoriadnemu kroku došlo, zainteresované osoby, vymedzenie bežného účtovného obdobia, ktoré je pri zostavení mimoriadnej účtovnej závierky kratšie ako 12 po sebe nasledujúcich mesiacov a bezprostredne predchádzajúce obdobie, informácie o použití účtovných zásad a metód, ktoré majú byť zárukou nepretržitého pokračovania v činnosti účtovnej jednotky. Tým, že sa zostavuje mimoriadna účtovná závierka, nie je naplnený tento predpoklad, čo sa musí zohľadniť pri aplikácii zásady opatrnosti.²⁸

1.4.2 Oceňovanie pri zostavovaní mimoriadnej účtovnej závierky

Oceňovanie je v účtovníctve účtovných jednotiek zložitý a zásadný problém či už doma alebo vo svete. Faktory, ktoré tento problém spôsobujú možno identifikovať ako skutočnosť, že trhovú cenu majetku, ktorým účtovná jednotka disponuje, sa mení vplyvom ponuky a dopytu na príslušných trhoch spolu s kúpnu silou peňažnej jednotky používanej v účtovníctve. To, ako účtovná jednotka ocení položky uvedené vo svojej účtovnej závierke

²⁷ ŠLOSÁROVÁ, A. – SILNÁ, R. 2008. *Mimoriadne účtovné závierky*. Bratislava : Iura Edition, 2008. s. 7. ISBN 978-80-8078-222-1

²⁸ ŠLOSÁROVÁ, A. – SILNÁ, R. 2008. *Mimoriadne účtovné závierky*. Bratislava : Iura Edition, 2008. s. 22,23. ISBN 978-80-8078-222-1

a aký spôsob ocenenia zvolí pri účtovaní jednotlivých hospodárskych operácií v priebehu účtovného obdobia, vplýva na užitočnosť informácií poskytovaných pre používateľa, ale aj na základné finančné veličiny, individuálne položky majetku a záväzkov a v neposlednom rade aj vlastné imanie.²⁹ V Slovenskej republike je oceňovanie upravené v Zákone o účtovníctve, a to:³⁰

- ku dňu uskutočnenia účtovného prípadu,
- ku dňu, ku ktorému sa zostavuje účtovná závierka,
- k inému dňu účtovného obdobia podľa osobitného predpisu.

Podľa zákona o účtovníctve možno majetok a záväzky oceniť obstarávacou cenou, vlastnými nákladmi, menovitou hodnotou alebo reálnou hodnotou. Ku dňu, ku ktorému sa zostavuje účtovná závierka, môžu byť ocenené obstarávacou cenou, vlastnými nákladmi, menovitou hodnotou, reálnou hodnotou a metódou vlastného imania, pričom musí účtovná jednotka zohľadniť všetky riziká, zníženia hodnoty a straty majetku a záväzkov, ktoré sú známe ku dňu jej zostavenia v podobe rezerv, opravných položiek a odpisov. V poslednom období sa však čoraz častejšie vychádza z oceňovania na báze reálnej hodnoty.³¹

Reálnou hodnotou možno oceňovať jednotlivé zložky majetku a záväzkov alebo súbor ich rovnorodých zložiek ku dňu, ku ktorému sa zostavuje účtovná závierka a tiež k inému dňu, ak to vyžaduje osobitný predpis, a ktoré uvádza Zákon o účtovníctve v § 24 ods. 1. Reálnou hodnotou sa teda rozumie:³²

- a) trhovú cenu,
- b) hodnotu zistenú oceňovacím modelom, ktorý využíva prevažne informácie z operácií alebo kotácií na aktívnom trhu, ak nie je cena podľa písmena a) známa,
- c) hodnotu zistenú oceňovacím modelom, ktorý využíva prevažne informácie z operácií alebo z kotácií na inom ako aktívnom trhu, ak nie sú na aktívnom trhu informácie, ktoré by bolo možné použiť v oceňovacom modeli podľa písmena b), alebo
- d) posudok znalca, ak pre oceňovanú položku majetku nie je možné zistiť jeho reálnu hodnotu podľa písmen a) až c), alebo pre oceňovanú položku majetku nie je dostupný

²⁹ ŠLOSÁROVÁ, A. – SILNÁ, R. 2008. *Mimoriadne účtovné závierky*. Bratislava : Iura Edition, 2008. s. 33,34. ISBN 978-80-8078-222-1

³⁰ Zákon č. 431/2002 Z.z. o účtovníctve v znení neskorších predpisov, § 24 ods. 1 a) až c)

³¹ ŠLOSÁROVÁ, A. – SILNÁ, R. 2008. *Mimoriadne účtovné závierky*. Bratislava : Iura Edition, 2008. s. 33,34. ISBN 978-80-8078-222-1

³² Zákon č. 431/2002 Z.z. o účtovníctve v znení neskorších predpisov, § 24 ods. 1

oceňovací model odhadující s postačujícíou spoľahľivosťou cenu majetku, za ktorú by sa v danom čase predal, alebo jeho použitie by vyžadovalo od účtovnej jednotky vynaloženie neprimeraného úsilia alebo nákladov v pomere s prínosom jeho použitia pre kvalitu zobrazenia finančnej pozície účtovnej jednotky v účtovnej závierke.

1.4.3 Stanovenie hodnoty majetku účtovnej jednotky pomocou zásad a metód

Účtovná jednotka je povinná viesť účtovníctvo a zostavovať účtovnú závierku na základe dodržania jednotlivých účtovných zásad a jej príslušnej legislatívy. Pri všetkých účtovných zásadách možno badať väzbu medzi konkrétnou účtovnou zásadou a oceňovaním. Ich uplatnenie je dôležité najmä pre zachovanie požiadavky verného a pravdivého obrazu, kde naplnenie tejto požiadavky spočíva v tom, že položky účtovnej závierky budú správne ocenené.³³

Ak účtovnej jednotke vyplynie z jej situácie zostavenie mimoriadnej účtovnej závierky, je tým porušený predpoklad nepretržitého pokračovania v jej činnosti. Pri jej zostavovaní je potrebné brať do úvahy fakt, že ocenenie použité pri porušení tohto predpokladu bude iné, ako ocenenie, kedy k porušeniu tohto predpokladu nedochádza. Nebudú sa teda používať na ocenenie historické ceny, ale ceny trhové, konkrétne reálna hodnota. Ovplyvní to aj porovnateľnosť informácií prezentovaných v účtovnej závierke a to tak, že bude narušená.³⁴

V súčasnosti sa majetok účtovnej jednotky alebo jej častí ohodnocuje hlavne z dôvodov³⁵, ktoré nám viac približuje schéma č. 4.

Český autor³⁶ rozdeľuje dôvody pre ohodnocovanie majetku účtovnej jednotky do dvoch skupín podľa toho, či:

- a) k ohodnoteniu dochádza v súvislosti s vlastníckymi zmenami, kam možno zaradiť kúpu a predaj účtovnej jednotky, nepeňažný vklad do účtovnej jednotky, fúziu, rozdelenie účtovnej jednotky atď.

³³ BEDNÁROVÁ, B. 2013. Teoretické východiská oceňovania v účtovníctve so zameraním na účtovné zásady. In *AIESA – budovanie spoločnosti založenej na vedomostiach*. [CD-ROM]. Bratislava : Vydavateľstvo EKONÓM, 2013. s. 2. ISBN 978-80-225-3770-4.

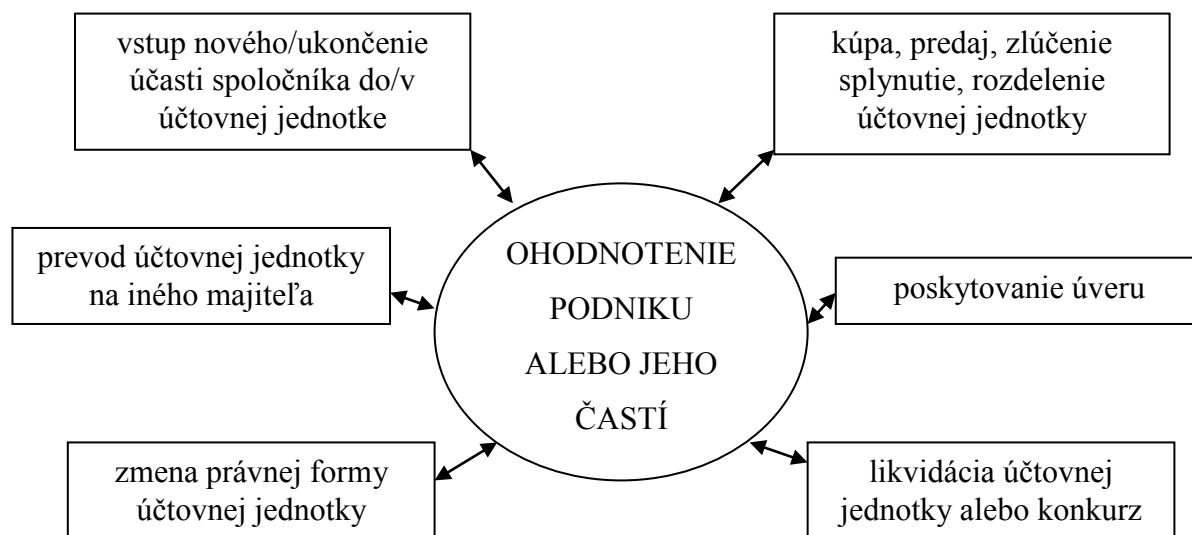
³⁴ ŠLOSÁROVÁ, A. a kol. 2006. *Analýza účtovnej závierky*. Bratislava : Iura Edition, 2006. s. 64. ISBN 80-8078-070-6

³⁵ TKÁČOVÁ, L. – JUHÁSZOVÁ, Z. 2013. *Reálna hodnota (fair value) ako oceňovacia veličina*. Bratislava : Vydavateľstvo EKONÓM, 2013. s. 96. ISBN 978-80-225-3799-5.

³⁶ MAŘÍK, M. 2011 *Metody oceňování podniku: proces ocenění – základní metody a postupy*. 3. uprav. a rozšíř. vyd. Praha : Ekopress, 2011, s. 35. ISBN 978-80-86929-67-5

- b) ohodnotenie nie je výsledkom vlastníckych zmien, kam možno zaradiť napríklad ohodnotenie na účel poskytnutia úveru.

Schéma č. 4: Dôvody ohodnotenia účtovnej jednotky alebo jej častí

Zdroj: vlastné spracovanie podľa TKÁČOVÁ, L. – JUHÁSZOVÁ, Z. 2013. *Reálna hodnota (fair value) ako oceňovacia veličina*. Bratislava : Vydavateľstvo EKONÓM, 2013. s. 96. ISBN 978-80-225-3799-5.

Jednou z definícií reálnej hodnoty v zákone o účtovníctve je, že reálna hodnota predstavuje ocenenie stanovené posudkom znalca, avšak nie je konkrétne stanovené o akého znalca ide. Väčšina autorov sa domnieva, že ide o súdnych znalcov, ktorý sa pri oceňovaní riadia vyhláškou Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 492/2004 Z.z. o stanovení všeobecnej hodnoty majetku (ďalej len „vyhláška o stanovení všeobecnej hodnoty majetku“), pretože metóda či spôsob stanovenia reálnej hodnoty nie sú v zákone o účtovníctve stanovené.³⁷

Všeobecná hodnota je vo vyhláške o stanovení všeobecnej hodnoty majetku definovaná ako: „výsledná objektivizovaná hodnota majetku, ktorá je znaleckým odhadom najpravdepodobnejšej ceny hodnoteného majetku ku dňu ohodnotenia v danom mieste a čase, ktorú by tento mal dosiahnuť na trhu v podmienkach voľnej súťaže, pri poctivom predaji, keď kupujúci aj predávajúci budú konať s patričnou informovanosťou i opatrnosťou a s

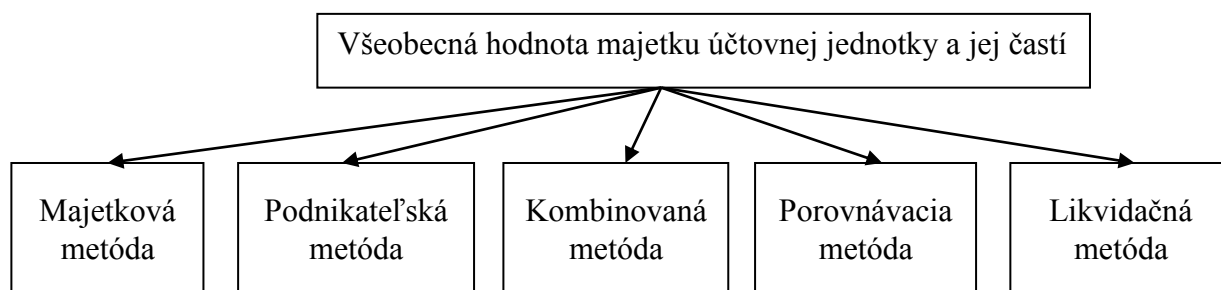
³⁷ ŠLOSÁROVÁ, A. – SILNÁ, R. 2008. *Mimoriadne účtovné závierky*. Bratislava : Iura Edition, 2008. s. 39. ISBN 978-80-8078-222-1

predpokladom, že cena nie je ovplyvnená neprimeranou pohnútkou; obvykle vrátane dane z pridanej hodnoty“.³⁸

Všeobecnú hodnotu majetku účtovnej jednotky určuje znalec z odboru podnikové hospodárstvo znaleckým posudkom, pričom je potrebné, aby bola zachovaná čo najvyššia objektivnosť počas ohodnocovania účtovnej jednotky, čo bude dosiahnuté dodržiavaním určitých zásad, medzi ktoré možno zaradiť zásadu hospodársky rozumného riešenia, kedy je potrebné „vžiť sa“ do racionálne uvažujúceho investora, ďalej zásada objektívneho hodnotenia pre vylúčenie neprimeraných okolností, protekcionizmu či subjektivismu, zásada vypracovania správy o hodnotení účtovnej jednotky zahŕňajúca objasnenie celého postupu ohodnocovania a iné.³⁹

Metódy, ktoré používa znalec pri stanovení hodnoty majetku účtovnej jednotky a jej častí vyjadruje schéma č. 5. My sa zameriame najmä na objasnenie majetkovej a likvidačnej metódy, pretože likvidačná metóda súvisí priamo s ohrozením nepretržitej činnosti účtovnej jednotky a je založená na majetkovej metóde a doplníme ich aj o výpočet, ktorý stanovuje vyhláška o stanovení všeobecnej hodnoty majetku. Podnikateľskú, kombinovanú a porovnávaciu metódu si charakterizujeme len stručne bez použitia výpočtov.

Schéma č. 5: Metódy stanovenia hodnoty majetku účtovnej jednotky a jej častí znalcom

Zdroj: vlastné spracovanie podľa vyhlášky MS SR o stanovení všeobecnej hodnoty majetku

Majetková metóda

Táto metóda je statickou metódou a vychádza zo skutkového stavu majetku a záväzkov, ktoré s účtovnou jednotkou súvisia. Výsledkom jej použitia sú reálne a jednoducho kontrolovateľné údaje o štruktúre majetku. Poskytuje objektivizované údaje vykazované v účtovnej a inej evidencii a jej uplatnenie je vhodné aj pri ohodnotení majetku,

³⁸ Vyhláška MS SR č. 492/2004 Z. z. o stanovení všeobecnej hodnoty majetku § 2 písm. g

³⁹ MAJDÚCHOVÁ, H. – NEUMANNOVÁ, A. 2015. *Podnikové hospodárstvo pre manažérov*. Bratislava : Wolters Kluwer, 2015. s. 254,255. ISBN 978-80-8168-169-1

ktorý neprodukuje výnosy. Jej úlohou je teda objektivizovanie hodnoty jednotlivých zložiek účtovnej jednotky. Majetková metóda je charakteristická vysokou prácnosťou, bohatými znalosťami v súvislosti s ohodnocovaným majetkom, ale aj tímovou prácou znalcov a jej uplatnenie nájdeme pri právnych úkonoch, akými sú napríklad pri zvýšení základného imania, pri fúzii, zlúčení, predaji účtovnej jednotky či nepeňažnom vklade.⁴⁰

V zmysle vyhlášky ministerstva spravodlivosti o stanovení všeobecnej hodnoty majetku sa jeho hodnota vypočíta ako:⁴¹

$$V\check{S}H_M = \sum_{i=1}^n V\check{S}H_{ZMi} - V\check{S}H_{CZ} \quad (\text{eur})$$

kde $V\check{S}H_M$ = všeobecná hodnota účtovnej jednotky a jeho častí stanovená majetkovou metódou (eur)

$\sum_{i=1}^n V\check{S}H_{ZMi}$ = súčet všeobecných hodnôt všetkých zložiek majetku, ktoré majú byť ohodnotené (eur)

$V\check{S}H_{CZ}$ = všeobecná hodnota cudzích zdrojov⁴² (v eur)

Podnikateľská metóda

Táto metóda sa používa pri stanovení všeobecnej hodnoty účtovnej jednotky alebo jej častí prostredníctvom kapitalizácie odčerpateľných zdrojov⁴³ za obdobie podnikania. Možno ju označiť aj ako „metóda diskontovaného cashflow“. Jej použitie nemožno využiť napríklad v prípade ocenenia majetku a záväzkov účtovnej jednotky zrušenej zlúčením, splynutím alebo rozdelením. Je to z toho dôvodu, že pri zrušení účtovnej jednotky bez likvidácie musia byť majetok a záväzky ocenené jednotlivo, teda nedochádza k oceneniu účtovnej jednotky ako celku, ani jej časti ako celku.⁴⁴

Podnikateľská metóda pozostáva z týchto dvoch foriem:⁴⁵

- a) časovo neobmedzenej životnosti účtovnej jednotky,
- b) časovo obmedzená životnosť účtovnej jednotky.

⁴⁰ KUBICA, M. 2016. *Znalectvo*. Praha : Wolters Kluwer, 2016. s. 123, 124. ISBN 978-80-7552-499-7

⁴¹ Vyhláška MS SR č. 492/2004 Z. z. o stanovení všeobecnej hodnoty majetku – príloha č. 1

⁴² *Cudzie zdroje* podľa vyhlášky MS SR č. 492/2004 Z.z. o stanovení všeobecnej hodnoty majetku zahŕňajú všetky záväzky a časové rozlíšenie.

⁴³ *Odčerpateľné zdroje* definuje vyhláška MS SR č. 492/2004 Z.z. o stanovení všeobecnej hodnoty majetku ako peňažné vyjadrenie úžitku tvoreného disponibilným ziskom, výnosmi, saldom peňažných tokov, ktorý možno dosiahnuť činnosťou podniku alebo jeho častí alebo zložiek majetku. Jeho výška ovplyvňuje vývoj podniku, súčasné postavenie na trhu a hlavne predpokladaný vývoj.

⁴⁴ ŠLOSÁROVÁ, A. – SILNÁ, R. 2008. *Mimoriadne účtovné závierky*. Bratislava : Iura Edition, 2008. s. 38. ISBN 978-80-8078-222-1

⁴⁵ Vyhláška MS SR č. 492/2004 Z. z. o stanovení všeobecnej hodnoty majetku – príloha č. 1

Kombinovaná metóda

Kombinovaná metóda má za cieľ korigovanie majetkovej a podnikateľskej metódy, ktoré patria medzi najčastejšie používané. Zahraničná literatúra označuje túto metódu ako korigovanú výnosovú metódu, ktorej účelom je odstránenie nedostatkov majetkovej metódy, čo sa týka najmä hodnoty nevyužívaného majetku na podnikateľské účely.⁴⁶

Porovnávacia metóda

Táto metóda sa v Slovenskej republike používa najmenej, pretože je náročné nájsť dostatok porovnateľných účtovných jednotiek z hľadiska ich predmetu činnosti, kapitálovej štruktúry, veľkosti a iných hľadísk. Základ pre ňu tvoria aktuálne trhové ceny. Dôvodom jej náročnosti je potreba väčšieho množstva údajov (podobne ako pri použití majetkovej či podnikateľskej metódy), avšak za väčšie množstvo porovnateľných (vzorových) účtovných jednotiek, čo môže predstavovať problém najmä z toho hľadiska, že nie je možné dostatočne vyhľadať také vzorové účtovné jednotky, ktoré už boli predmetom predaja alebo kúpy a kde je ich trhovú hodnotu už známa. V Slovenskej republike nie je trh s účtovnými jednotkami dostatočne rozvinutý, čomu nepomáha ani fakt, že informácie o podmienkach transakcií, akými je napríklad akvizícia, nie sú verejne dostupné, čo sťažuje znaleckým organizáciám stanovenie hodnoty účtovnej jednotky touto metódou. Táto metóda používa k ohodnocovaniu všeobecnej hodnoty účtovnej jednotky 3 prístupy, a to transakčný, vzorový a burzový prístup, ktoré sú založené na porovnávaní ohodnocovanej účtovnej jednotky so vzorovými účtovnými jednotkami.⁴⁷

1.4.4 Likvidačná metóda

Reálna hodnota nie je určená na ocenenie účtovnej jednotky ako celku, ale oceňujú sa ňou jednotlivé zložky majetku a záväzkov. Z toho vyplýva, že znalec v prípade zrušenia účtovnej jednotky bez likvidácie bude postupovať podľa majetkovej metódy, lebo tá je zameraná na oceňovanie jednotlivých zložiek majetku a nie účtovnej jednotky ako celku. Ak však nastane situácia, že účtovná jednotka vstúpi do konkurzu alebo likvidácie, pri ocenení bude použitá likvidačná metóda.⁴⁸

⁴⁶ KUBICA, M. 2016. *Znalectvo*. Praha : Wolters Kluwer, 2016. s. 127. ISBN 978-80-7552-499-7

⁴⁷ KUBICA, M. 2016. *Znalectvo*. Praha : Wolters Kluwer, 2016. s. 128, 129. ISBN 978-80-7552-499-7

⁴⁸ ŠLOSÁROVÁ, A. – SILNÁ, R. 2008. *Mimoriadne účtovné závierky*. Bratislava : Iura Edition, 2008. s. 39. ISBN 978-80-8078-222-1

Vyhláška o stanovení všeobecnej hodnoty majetku rozlišuje postup výpočtu pre všeobecnú hodnotu v závislosti od spôsobu zrušenia účtovnej jednotky buď likvidáciou alebo konkurzom.

Stanovenie všeobecnej hodnoty účtovnej jednotky pri skončení podnikateľskej činnosti **likvidáciou** vychádza zo stanovenia hodnoty majetku účtovnej jednotky prostredníctvom likvidačnej metódy k stanovenému dátumu. Je to hodnota, ktorá zostane vlastníkovi po predaji majetku, úhrade všetkých jeho záväzkov, ktorých súčasťou je aj odmena konateľa, a po úhrade všetkých nákladov spojených s likvidáciou. Spôsob, ako ju vypočítať nájdeme v nasledovnom vzorci:⁴⁹

$$V\check{S}H_L = \sum_{i=1}^n V\check{S}H_{ZMi} - V\check{S}H_{CZ} - V\check{S}H_{NL} \text{ (eur)}$$

kde $V\check{S}H_L$ = všeobecná hodnota účtovnej jednotky a jej častí stanovená likvidačnou metódou (eur)

$\sum_{i=1}^n V\check{S}H_{ZMi}$ = súčet všeobecných hodnôt zložiek majetku, ktoré majú byť ohodnotené (eur)

$V\check{S}H_{CZ}$ = všeobecná hodnota cudzích zdrojov (eur)

$V\check{S}H_{NL}$ = všeobecná hodnota nákladov na likvidáciu (napr. odmena likvidátora, nárok zamestnancov na odstupné atď.) (eur)

Výpočet všeobecnej hodnoty prostredníctvom likvidačnej metódy je založený na použití majetkovej metódy s tým rozdielom, že je upravená o položku všeobecnej hodnoty nákladov na likvidáciu ($V\check{S}H_{NL}$), čiže všeobecnú hodnotu účtovnej jednotky alebo jej časti vypočíta znalecká organizácia až po očistení o tieto náklady spojené s likvidáciou. Znalecká organizácia musí správne identifikovať čas, kedy tieto náklady vzniknú, pretože následne je potrebné upraviť ich pomocou použitia vhodného diskontného faktora na súčasnú hodnotu. Ako príklad možno uviesť odstraňovanie ekologických škôd alebo aj samotná odmena likvidátora, ku ktorej vyplateniu príde až po ukončení likvidácie, resp. v jej priebehu ale po častiach. Nato, aby mohla byť likvidácia účtovnej jednotky ukončená je dôležité podotknúť, že ešte skôr, ako k tejto situácii dôjde, pohľadávky známych veriteľov musia byť uspokojené a veriteľom sporných pohľadávok musia byť poskytnuté dostatočné zabezpečenia.⁵⁰

⁴⁹ Vyhláška MS SR č. 492/2004 Z. z. o stanovení všeobecnej hodnoty majetku – príloha č. 1

⁵⁰ Kardoš, P. 2003. Likvidačná metóda stanovenia všeobecnej hodnoty majetku. In *Podnikateľské prostredie v Slovenskej republike – súčasný stav a perspektívy V*. Bratislava : Vydavateľstvo EKONÓM, 2003. ISBN 80-225-1734-8. s. 87

Postup pre stanovenie všeobecnej hodnoty likvidačnou metódou bude zvolený aj vtedy, ak účtovná jednotka musela ukončiť svoju činnosť z dôvodu **vyhlásenia konkurzu** na majetok dlžníka. Spôsob výpočtu je nasledovný:⁵¹

$$V\check{S}H_{LK} = k_s \cdot \sum_{i=1}^n V\check{S}H_{ZMi} + V\check{S}H_{F\check{U}} \quad (\text{eur})$$

kde $V\check{S}H_{LK}$ = všeobecná hodnota účtovnej jednotky stanovená likvidačnou metódou (eur),
 $\sum_{i=1}^n V\check{S}H_{ZMi}$ = súčet všeobecných hodnôt všetkých zložiek majetku, ktoré majú byť ohodnotené (eur),
 $V\check{S}H_{F\check{U}}$ = všeobecná hodnota finančných účtov, ktorými sú peniaze v pokladnici, ceniny, účty v bankách, pričom všeobecná hodnota finančných účtov nezahŕňa všeobecnú hodnotu krátkodobého finančného majetku (eur),
 k_s = súhrnný koeficient speňažiteľnosti majetku ako celku.

Pri výpočte všeobecnej hodnoty majetku bol použitý koeficient speňažiteľnosti majetku. Tento koeficient zohľadňuje jednotlivé vplyvy, ktoré sa nebrali do úvahy pri stanovení všeobecnej hodnoty jednotlivých druhov majetku. Medzi ne možno zaradiť:⁵²

- ziskovosť odvetvia,
- univerzálnosť jednotlivých druhov majetku,
- význam podniku z hľadiska zamestnanosti, atď.

Tieto vplyvy možno popísať aj konkrétnymi príkladmi. Napríklad v situácii kedy hodnota majetku a účtovnej jednotky v konkurze ako celku by mala byť vyššia v dôsledku prevádzkovania činnosti správcom, ako v prípade, kedy by výroba bola zastavená. Ďalším príkladom na univerzálnosť jednotlivých druhov majetku môže byť situácia, kedy hodnota podniku, ktorý vlastní jednoúčelové stroje, nepoužiteľné pre iný druh činností bude nižšia, ako hodnota účtovnej jednotky, ktorá disponuje flexibilným strojovým zariadením použiteľným pre viacero činností – napr. železiarne. Aj význam účtovnej jednotky z hľadiska zamestnanosti môže byť príkladom, kedy ona sama môže byť veľmi dôležitá pre spoločnosť, a to hlavne pri krachujúcej účtovnej jednotke s vysokým počtom zamestnancov.⁵³

⁵¹ Vyhláška MS SR č. 492/2004 Z. z. o stanovení všeobecnej hodnoty majetku – príloha č. 1

⁵² KARDOŠ, P. 2005. Koeficient speňažiteľnosti majetku podniku a jeho stanovenie. In *Ekonomický časopis pre ekonomickú teóriu a hospodársku politiku, spoločensko-ekonomické prognózovanie*. ISSN 0013-3035, 2005, roč. 53, č. 3, s. 296

⁵³ KARDOŠ, P. 2003. Likvidačná metóda stanovenia všeobecnej hodnoty majetku. In *Podnikateľské prostredie v Slovenskej republike – súčasný stav a perspektívy V*. Bratislava : Vydavateľstvo EKONÓM, 2003. ISBN 80-225-1734-8. s. 88

Pre účtovnú jednotku nachádzajúcu sa v konkurze je veľmi kľúčovým stanovenie hodnoty majetku hlavne z dvoch hľadísk, ktorými sú: samotný priebeh konkurzného konania a konečné uspokojenie veriteľských nárokov. Cieľom konkurzu je speňažiť majetok spadajúci pod konkurznú podstatu a uspokojenie oprávnených pohľadávok veriteľov rozdelením získaného výťažku, pričom termín speňažovanie majetku predstavuje jeho prevedenie na peňažné prostriedky. Ešte predtým, než bude majetok prevedený na peňažné prostriedky, musí byť stanovená hodnota majetku účtovnej jednotky či už ako celku, jej častí alebo jednotlivých majetkových zložiek. Majetok, ktorý je zapísaný v súpise majetku pri každej jednotlivej položke, je povinný ohodnotiť správca podstaty svojim vlastným odhadom, prípadne môže použiť aj znalecký posudok. Východiskom pre stanovenie hodnoty majetku je účtovná hodnota majetku po zohľadnení jeho skutočného stavu a trhovej hodnoty rovnakého alebo porovnateľného majetku.⁵⁴

⁵⁴ HEČKOVÁ, J. – CHAPČÁKOVÁ, A. 2011. In *Vybrané aspekty stanovenia hodnoty majetku podniku v podmienkach Slovenskej republiky*. [online]. 2011. s. 99 [cit. 2018-02-20]. Dostupné na internete: <<https://www.pulib.sk/web/kniznica/elpub/dokument/Kotulic14/subor/8.pdf>>

2 Cieľ práce, metodika práce a metódy skúmania

Hlavným cieľom tejto záverečnej práce je objasniť vykazovanie účtovnej jednotky pri porušení predpokladu nepretržitého pokračovania v jej činnosti. Hlavný cieľ sme dosiahli za pomoci čiastkových cieľov, ktorými sú:

- definovanie nepretržitej činnosti účtovnej jednotky ako súčasť všeobecne uznávaných zásad,
- skúmanie národnej legislatívy a nadnárodnej úpravy tohto predpokladu prostredníctvom zákona o účtovníctve, Medzinárodných audítorských štandardov, IFRS a Medzinárodných účtovných štandardov,
- vymedzenie oblastí, v ktorých dochádza k ohrozeniu predpokladu nepretržitého fungovania účtovnej jednotky,
- charakteristika mimoriadnej účtovnej závierky a skúmanie oceňovania pre potreby prezentácie informácií z nej, kde podstatou je objasnenie pojmu reálna hodnota,
- použitie metód a zásad, potrebných pre stanovenie všeobecnej hodnoty účtovnej jednotky
- identifikovanie kritérií posúdenia obchodnej spoločnosti v kríze/úpadku,
- objasnenie špecifických spôsobov riešenia úpadku,
- vysvetlenie pojmu reštrukturalizácia a spoznanie procesu reštrukturalizačného konania,
- vykazovanie obchodnej spoločnosti PONGRATZ s.r.o. pred vstupom do reštrukturalizácie, počas nej i po jej ukončení.

Pri vypracovaní tejto záverečnej práce sme použili množstvo sekundárnych zdrojov vo forme domácej alebo zahraničnej (anglickej a českej) literatúry pozostávajúcej z kníh, časopisov, odborných a vedeckých článkov, ale i elektronických zdrojov, z ktorých poznatky sme najskôr preniesli do teoretickej časti a potom ich využili v záverečnej časti, kde sme sa postupne dostali k výsledkom našej práce. Primárne zdroje pre nás predstavovali údaje čerpané zo zverejnených účtovných závierok obchodnej spoločnosti PONGRATZ s.r.o. Zároveň sme uplatnili metódu pozorovania a selekcie, čo predstavuje systematické a cieľavedomé zhromažďovanie poznatkov v záujme prezentácie a začlenenia teoretických poznatkov účtovníctva.

Metódou indukcie sme sa dostali od jednotlivého tvrdenia k všeobecným teoretickým poznatkom, čo nám pomohlo napríklad pri zadefinovaní predpokladu nepretržitého

pokračovania v činnosti účtovnej jednotky na základe národnej (zákon o účtovníctve, audítorské štandardy) alebo nadnárodnej úpravy (IFRS, IAS) tohto predpokladu, pričom výsledkom aplikácie induktívneho postupu je syntéza, ktorá predstavuje proces spájania týchto jednotlivých častí do jedného celku.

Metódu dedukcie sme použili napríklad pri účtovných zásadách, ktoré sme si najskôr zadefinovali a následne sme sa rozkladom na všeobecné a elementárne účtovné zásady postupne dostali až k skúmaniu predpokladu o nepretržitom pokračovaní v činnosti účtovnej jednotky v rámci elementárnych účtovných zásad, čoho výsledkom bol postup od všeobecných poznatkov až ku konkrétnemu prvku, čo súvisí aj s použitím metódy analýzy.

Metóda komparácie bola využitá najmä v časti výsledkov práce, kde bolo našim cieľom porovnať vykazovanie a vývoj finančných ukazovateľov, vývoj počtu zamestnancov, vývoj výsledku hospodárenia alebo tržieb za obdobie predchádzajúce vstupu obchodnej spoločnosti PONGRATZ s.r.o. do reštrukturalizácie, za obdobie počas reštrukturalizácie a po nej.

V teoretickej časti sme v rámci metód stanovenia hodnoty podniku použili vzorce definované vyhláškou MS SR č. 492/2004 Z. z. o stanovení všeobecnej hodnoty majetku čerpané z príloh tejto vyhlášky, ktoré nám slúžili pre lepšie pochopenie majetkovej a likvidačnej metódy stanovenia hodnoty majetku účtovnej jednotky a jej častí. V praktickej časti boli použité ukazovatele, ktorých výpočet je nasledovný:

$$\text{Bežná likvidita} = \frac{\text{finančné prostriedky} + \text{krátkodobé pohľadávky}}{\text{krátkodobé záväzky}}$$

$$\text{Celková zadlženosť} = \frac{\text{celkové záväzky}}{\text{celkový majetok}}$$

$$\text{Rentabilita výnosov} = \frac{\text{výsledok hospodárenia po zdanení}}{\text{celkové výnosy}}$$

3 Výsledky práce

V rámci ohrozenia predpokladu nepretržitého pokračovania v činnosti účtovnej jednotky je potrebné objasniť aj kritériá, ktorými možno toto ohrozenie identifikovať. Výsledkom poznania týchto kritérií je posúdenie, či sa obchodná spoločnosť nachádza v kríze, resp. v úpadku alebo, či jej kríza resp. úpadok hrozí.

3.1 Obchodná spoločnosť v kríze, úpadku

Počas roka 2015 došlo k najvýznamnejšej zmene v Obchodnom zákonníku, ktorá sa týkala hlavne aktuálnych problémov, ku ktorým došlo v súvislosti s poškodzovaním veriteľov v rámci konkurzného a reštrukturalizačného konania. Bola to kauza Váhostav⁵⁵, ktorá spustila vlnu opatrení, kde hlavnou úlohou bolo predísť problémom s vyplácaním vkladov spoločníkom ale i ostatných záväzkov voči spoločníkom pred vyplatením záväzkov voči veriteľom a prispieť tak k ochrane záujmov veriteľov, ak sa dlžník dostane do procesu konkurzu alebo reštrukturalizácie. Preto cieľom týchto legislatívnych zmien Obchodného zákonníka a súčasne súvisiacich predpisov, bolo reagovať na tieto skutočnosti a predchádzať poškodzovaniu veriteľov obchodných spoločností.

Konkrétnou zmenou bolo zavedenie nového právneho inštitútu „spoločnosť v kríze“, pričom tento inštitút je účinný od 1. januára 2016 a zamedzuje poškodzovaniu bežných veriteľov, a tak v čase, keď obchodnej spoločnosti bude hroziť úpadok, budú najskôr uprednostňované pohľadávky týchto bežných veriteľov pred pohľadávkami vlastníkov obchodnej spoločnosti. Vlastníci tak budú nútení riešiť nepriaznivú finančnú situáciu spoločnosti prostredníctvom uprednostnenia vkladov do základného imania namiesto riešenia tejto situácie poskytovaním pôžičiek spoločnosti.⁵⁶

⁵⁵ Išlo o súťaž na výstavbu diaľnice D1 Dubná Skala – Turany, kde obchodná spoločnosť Váhostav a.s. mala možnosť voľby, či do tejto výstavby pôjde s cenou, ktorá bola „na hrane“ (teda s hrozbou, že určité obdobie nebude zisková) alebo firmu zatvorí. Vybrala si prvú možnosť, ktorou však precenila svoje sily, keďže všetky projekty ale aj výstavbu si zabezpečovala sama, čoho následkom bol časový sklz a jej nezvládnuteľná situácia. Túto situáciu chcela vykompenzovať inými úspešnými stavbami, no rozhodnutie ísť do stavby aj s hrozbou, že nejaké obdobie nebude zisková spolu s rastúcimi cenami vstupov ju dostalo do veľkej straty.

⁵⁶ MÁZIKOVÁ, K. – ONDRUŠOVÁ, L. – SENEŠI, N. 2016. *Účtovníctvo vlastníckych transakcií*. Bratislava : Wolters Kluwer, 2016. s. 118. ISBN 978-80-8168-501-9.

Ustanovenia spoločnosti v kríze však platia len pre nasledovné obchodné spoločnosti:⁵⁷

- akciová spoločnosť,
- spoločnosť s ručením obmedzeným,
- komanditná spoločnosť (kde komplementárom nie je žiadna fyzická osoba),
- jednoduchá spoločnosť na akcie.

Naopak, tieto ustanovenia neplatia pre:⁵⁸

- banku,
- inštitúciu elektronických peňazí,
- poisťovňu,
- zaistovňu,
- zdravotnú poisťovňu,
- správčovskú spoločnosť,
- obchodníka s cennými papiermi,
- burzu cenných papierov,
- centrálny depozitár cenných papierov.

3.1.1 Kritériá posúdenia obchodnej spoločnosti v kríze

„Spoločnosť je v kríze, ak je v úpadku alebo jej úpadok hrozí.“⁵⁹ Čiže ako už z definície vyplýva, stačí, že je naplnená jedna z týchto podmienok a obchodnú spoločnosť možno charakterizovať ako spoločnosť v kríze. Je dôležité tieto dve situácie od seba odlišovať, pretože každá z nich má na obchodnú spoločnosť odlišný vplyv.

Úpadok obchodnej spoločnosti je zadefinovaný v zákone č. 7/2005 Z. z. o konkurze a reštrukturalizácii v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o konkurze a reštrukturalizácii“). Spoločnosť je v úpadku vtedy, ak:⁶⁰

- sa dostane do platobnej neschopnosti (ak nie je schopná plniť 30 dní po lehote splatnosti aspoň 2 peňažné záväzky viac ako jednému veriteľovi),

⁵⁷ Zákon č. 513/1991 Zb. Obchodný zákonník v znení neskorších predpisov, § 67i ods. 1

⁵⁸ Zákon č. 513/1991 Zb. Obchodný zákonník v znení neskorších predpisov, § 67i ods. 2

⁵⁹ Zákon č. 513/1991 Zb. Obchodný zákonník v znení neskorších predpisov, § 67a ods. 1

⁶⁰ Zákon č. 7/2005 Z. z. o konkurze a reštrukturalizácii a o zmene a doplnení niektorých zákonov, § 3 ods. 1 až 3

- alebo je predĺžená (ak má viac, ako jedného veriteľa a hodnota jej záväzkov je vyššia ako hodnota majetku, teda vlastné imanie je záporné).

V nových ustanoveniach Obchodného zákonníka nájdeme aj definíciu **hroziaceho úpadku obchodnej spoločnosti**. „Spoločnosti hrozí úpadok vtedy, ak pomer jej vlastného imania a záväzkov klesne pod stanovenú hranicu.“⁶¹ Od roku 2016 sa tento pomer postupne sprísňuje. Kým v roku 2016 spoločnosti hrozil úpadok v prípade, že pomer jej vlastného imania a záväzkov bol nižší ako 4 ku 100, v roku 2017 sa tento pomer zvýšil na 6 ku 100 a od roku 2018 hrozí úpadok vtedy, keď je pomer vlastného imania a záväzkov nižší ako 8 ku 100.

Podľa zákona o konkurze a reštrukturalizácii je povinnosťou každej obchodnej spoločnosti sledovať svoju finančnú situáciu spolu so stavom svojho majetku a záväzkov, aby včas zistila prípadnú hrozbu úpadku a prijala opatrenia na jeho odvrátenie.⁶² Preto pri posudzovaní, či je spoločnosť v úpadku alebo jej úpadok len hrozí, sa vychádza z účtovníctva.

Ak tieto skutočnosti zistí štatutárny orgán alebo mal zistiť vzhľadom na nasvedčujúce okolnosti, jeho povinnosťou je urobiť opatrenia na prekonanie krízy, ktoré by v podobnej situácii vykonala iná rozumne starostlivá osoba v totožnom postavení.⁶³

3.1.2 Špecifické formy riešenia hroziaceho úpadku účtovnej jednotky

V prípade, že v účtovnej jednotke nastane krízový stav je povinnosťou manažmentu zvládnuť celú situáciu pomocou niektorej formy záchrany účtovnej jednotky. Majtán vo svojej knihe uvádza, že takáto záchrana môže byť uskutočnená v závislosti od hĺbky krízy a taktiež jej charakteru, či špecifik niektorej z týchto foriem, ktorými sú:⁶⁴

- a) konsolidácia v zmysle vnútorného ozdravenia účtovnej jednotky - čo zahŕňa vypracovanie konsolidačného programu, ktorý sa týka predmetu podnikania a rozsahu organizačnej štruktúry,
- b) sanácia – opatrenia na detailné spoznanie príčin krízy v účtovnej jednotke a ich následné odstránenie, avšak nepodariť sa ňou vyriešiť všetky vzniknuté krízy v účtovnej jednotke,

⁶¹ Zákon č. 513/1991 Zb. Obchodný zákonník v znení neskorších predpisov, § 67a ods. 2

⁶² Zákon č. 7/2005 Z. z. o konkurze a reštrukturalizácii a o zmene a doplnení niektorých zákonov, § 4 ods. 2

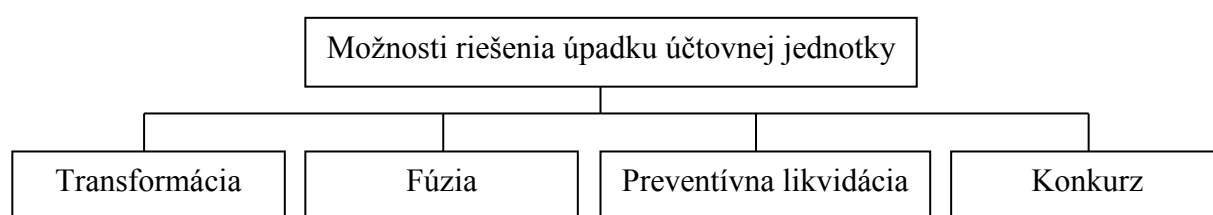
⁶³ MÁZIKOVÁ, K. – ONDRUŠOVÁ, L. – SENEŠI, N. 2016. *Účtovníctvo vlastníckych transakcií*. Bratislava : Wolters Kluwer, 2016. s. 120. ISBN 978-80-8168-501-9.

⁶⁴ MAJTÁN, Š. 2014. *Podnikové hospodárstvo*. Bratislava : Sprint dva, 2014. s 44. ISBN 978-80-8971-005-8.

- c) reštrukturalizácia – hlbšia ako sanácia, vychádza z dôkladných analýz a predstavuje realizáciu určitých zmien, ktoré majú prispieť k vytvoreniu podmienok na ďalší rast a rozvoj účtovnej jednotky.

Ak sa aj napriek opatreniam usilujúcim sa o ozdravenie účtovnej jednotky nepodari kríza odstrániť, účtovná jednotka sa dostáva do poslednej fázy svojej životnosti, ktorou je zrušenie a následne jej zánik. V tomto prípade sa úpadok účtovnej jednotky môže riešiť nasledovnými spôsobmi zobrazenými v schéme č. 4:

Schéma č. 6: Riešenie úpadku účtovnej jednotky

Zdroj: vlastné spracovanie podľa MAJTÁN, Š. 2014. *Podnikové hospodárstvo*. Bratislava : Sprint dva, 2014. s 45. ISBN 978-80-8971-005-8.

Ku transformácii dochádza pri zmene právnej formy účtovnej jednotky a pri jej rozdelení na viacero účtovných jednotiek. Fúzia je riešením pri splynutí účtovnej jednotky s inou alebo inými účtovnými jednotkami. Tieto dve formy riešenia úpadku predstavujú formálny zánik účtovnej jednotky bez likvidácie a preventívna likvidácia a konkurz sú materiálnym zánikom účtovnej jednotky, kde dochádza k jej likvidácii. Cieľom preventívnej likvidácie je určitá prevencia pred nadmerným zadlžením alebo bankrotom účtovnej jednotky. Podnet na ňu dáva vlastník alebo vlastníci. Konkurz sa zasa zameriava na speňaženie majetku insolventného dlžníka. Majetok má byť použitý na uspokojenie pohľadávok veriteľov.⁶⁵

V nasledujúcej kapitole sa zameriame len na problematiku vstupu obchodnej spoločnosti do reštrukturalizačného konania spolu s praktickou ukážkou.

⁶⁵ MAJTÁN, Š. 2014. *Podnikové hospodárstvo*. Bratislava : Sprint dva, 2014. s 45. ISBN 978-80-8971-005-8.

3.2 Reštrukturalizácia

Ak účtovnej jednotke hrozí úpadok (predĺženie) môže tento stav vyriešiť pomocou vstupu do reštrukturalizácie. Podstatou reštrukturalizácie je, aby sa účtovná jednotka po ekonomickej stránke ozdravila, pričom počas reštrukturalizačného konania má právo vykonávať podnikateľské činnosti a aktivity, ktoré vykonávala aj pred vstupom do reštrukturalizácie ale s jednou podmienkou, a to pod dohľadom veriteľov, reštrukturalizačného správcu alebo súdu. Cieľom je teda aspoň čiastočné uspokojenie pohľadávok veriteľov, kde zvyšné pohľadávky zanikajú, čo je predpokladom ďalšieho vývoja a pokračovania spoločnosti v činnosti. To, či je reštrukturalizácia úspešná podmieňujú faktory ako napríklad: vyššie uspokojenie veriteľov, či včasné načasovanie vstupu účtovnej jednotky do reštrukturalizácie.⁶⁶

Silná definuje reštrukturalizáciu ako: „jednu z osobitných foriem hospodárskej premeny a môže byť náhlým a často vynúteným procesom prispôsobovania sa účtovnej jednotky novým potrebám a požiadavkám zákazníkov s cieľom udržania alebo opätovného nadobudnutia konkurencieschopnosti.“⁶⁷ Účel reštrukturalizácie vidí v čo najrýchlejšom uspokojovaní veriteľov a v čo najväčšom rozsahu, a tiež v úsilí zachovania účtovnej jednotky či už ako celku, alebo len jej časti. Vo svojej práci píše aj o tom, že zákon bol vypracovaný tak, aby prispel k stimulácii účtovných jednotiek, ktoré majú vidieť v reštrukturalizácii riešenie svojej situácie v prípade ťažkostí avšak v praxi dochádza aj k zneužívaniu tohto inštitútu.

3.2.1 Reštrukturalizačný proces

Reštrukturalizačný proces možno rozčleniť do jednotlivých fáz, ktorými sú:⁶⁸

1. príprava reštrukturalizačného posudku správcom,
2. proces od podania návrhu po začiatok reštrukturalizačného konania,

⁶⁶ HEČKOVÁ, J. – CHAPČÁKOVÁ, A. 2011. In *Vybrané aspekty stanovenia hodnoty majetku podniku v podmienkach Slovenskej republiky*. [online]. 2011. s. 99 [cit. 2018-02-20]. Dostupné na internete: <<https://www.pulib.sk/web/kniznica/elpub/dokument/Kotulic14/subor/8.pdf>>

⁶⁷ SILNÁ, R. 2007. Mimoriadna účtovná závierka v reštrukturalizačnom procese. In *Vývojové trendy v účtovníctve a audítorstve – symbióza teórie a praxe*. Bratislava : Vydavateľstvo EKONÓM, 2007. ISBN 978-80-225-2324-0. s 67.

⁶⁸ ČURILA, D. 2016. Veriteľský výbor počas konkurzu a reštrukturalizácie. In *Dane a účtovníctvo v praxi: mesačník plný informácií z oblasti daní, práva a účtovníctva*. ISSN 1335-7034. 2016, roč. 21, č. 11, s. 36

3. proces od začiatku reštrukturalizačného konania po povolenie reštrukturalizácie,
4. proces prihlasovania pohľadávok,
5. proces zisťovania pohľadávok,
6. proces prípravy a schvaľovania reštrukturalizačného plánu a potvrdenie plánu súdom,
7. proces faktickej realizácie reštrukturalizačného plánu.

Dlžník alebo veriteľ poverí správcu, aby vypracoval reštrukturalizačný posudok, ktorého úlohou je zistiť na základe informácií z účtovníctva, či boli splnené predpoklady na dlžníkovu reštrukturalizáciu, a to v prípade, že dlžníkovi hrozí úpadok alebo sa v ňom už nachádza. Správcom môže byť jedine osoba, ktorá je zapísaná do zoznamu správcov. Jeho úlohou je posúdiť, v akej obchodnej a finančnej situácii sa dlžník nachádza, čoho výsledkom bude buď odporúčenie resp. neodporúčenie reštrukturalizácie dlžníka. Je dôležité, aby v účtovníctve bola dodržaná zásada verného a pravdivého obrazu, pretože účastníkmi reštrukturalizačného konania sú aj veritelia. Preto je vhodné viesť dôslednú analytickú evidenciu v rámci sledovania doby splatnosti záväzkov. Čo sa týka záväzkov účtovnej jednotky v reštrukturalizačnom konaní, ich suma sa môže zmeniť v dôsledku toho, že niektorí veritelia svoje pohľadávky nemusia prihlásiť, čím strácajú nárok na vymáhanie neprihlásených pohľadávok. Účtovná jednotka tak nemusí uhradiť tieto neprihlásené pohľadávky. Takisto nie je účtovná jednotka povinná iným spôsobom potvrdiť svoje záväzky a má možnosť použiť odpis záväzkov. Týmto spôsobom môže prísť ku zmene sumy vlastného imania prostredníctvom zníženia sumy záväzkov.⁶⁹

Ak je reštrukturalizácia správcom odporúčená, súčasne navrhne spôsob, akým ju možno uskutočniť. Správca môže odporučiť reštrukturalizáciu dlžníka vtedy, ak:⁷⁰

- a) dlžník je právnickou osobou,
- b) dlžník vykonáva podnikateľskú činnosť,
- c) dlžníkovi hrozí úpadok alebo už je v úpadku,
- d) účtovné závierky dlžníka poskytujú verný a pravdivý obraz o skutočnostiach, ktoré sú predmetom účtovníctva a o finančnej situácii dlžníka,
- e) od skončenia ostatnej reštrukturalizácie dlžníka alebo jeho právneho predchodcu uplynuli aspoň dva roky,

⁶⁹ MÁZIKOVÁ, K. 2012. Vlastné imanie a zákon o konkurze a reštrukturalizácii. In *Teória a prax v účtovníctve a audítorstve*. Bratislava : Vydavateľstvo EKONÓM, 2013. ISBN 978-80-225-3741-4, s. 70-71.

⁷⁰ Zákon č. 7/2005 Z. z. o konkurze a reštrukturalizácii a o zmene a doplnení niektorých zákonov, § 109 ods. 3a až 3g.

- f) možno odôvodnene predpokladať zachovanie aspoň podstatnej časti prevádzky podniku dlžníka a
- g) v prípade povolenia reštrukturalizácie možno odôvodnene predpokladať väčší rozsah uspokojenia veriteľov dlžníka ako v prípade vyhlásenia konkurzu.

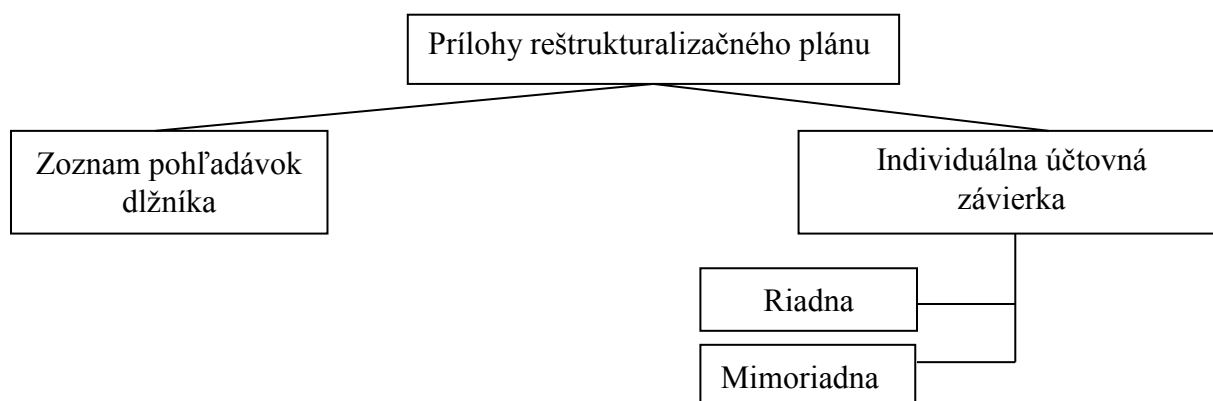
V prípade, že reštrukturalizácia správcom nie je odporučená (i keď počas vypracovania reštrukturalizačného posudku boli na to splnené predpoklady) musí sa zodpovedať veriteľom dlžníka za im spôsobenú škodu, ibaže by sa preukázal tým, že konal s odbornou starostlivosťou. Podanie návrhu na povolenie reštrukturalizácie môže uskutočniť buď dlžník alebo veriteľ na príslušnom súde. Následne súd vydá uznesenie, ktoré musí zverejniť v Obchodnom vestníku. Vyhlásenie súdu o povolení reštrukturalizácie je len konštatovaním existencie tejto situácie ešte pred začatím reštrukturalizačného konania. Splnením zákonom predpísaných náležitostí, týkajúcich sa návrhu na povolenie reštrukturalizácie, je povinnosťou súdu do 15 dní od doručenia návrhu rozhodnúť o začatí reštrukturalizačného konania. Potom ak budú splnené predpoklady na povolenie reštrukturalizácie súdom, rozhodne súd do 30 dní od začiatku reštrukturalizačného konania o povolení reštrukturalizácie. Obsahom uznesenia o povolení reštrukturalizačného konania bude zároveň aj výzva veriteľov na prihlásenie ich pohľadávok a určenie rozsahu právnych úkonov dlžníka podliehajúce súhlasu správcu. V kompetencii správcu je súčasne možné popretie pohľadávok. Keď uplynie lehota na popieranie pohľadávok, prihlásená pohľadávka sa považuje za zistenú v rozsahu, v akom nebola popretá.⁷¹

Najdôležitejšou fázou a veľmi podstatnou náležitosťou spomedzi celého reštrukturalizačného procesu je vypracovanie reštrukturalizačného plánu na ozdravenie účtovnej jednotky. Jeho vypracovaním je poverený buď dlžník alebo veriteľ, prípadne i finančný investor a schválením zasa veriteľský výbor. Potom je potrebné už len potvrdenie súdu. Nemenej dôležitou súčasťou sú aj prílohy reštrukturalizačného plánu, ktorých obsah približuje schéma č. 7. Čo sa týka individuálnej účtovnej závierky, musí byť prílohou posledná riadna individuálna účtovná závierka. Potrebná je aj mimoriadna individuálna účtovná závierka zostavená ku dňu povolenia reštrukturalizácie plus mimoriadna individuálna účtovná závierka zostavená k poslednému dňu každého kalendárneho mesiaca nasledujúceho po začatí reštrukturalizácie, čo znamená, že v prípade druhej mimoriadnej individuálnej

⁷¹ HARUMOVÁ, A. 2008. *Stanovenie hodnoty majetku : hlavné aspekty ekonomickej znaleckej a expertnej činnosti*. 1 vyd. Bratislava : Iura Edition, 2008. s. 59. ISBN 978-80-8078-224-5.

účtovnej závierky musí účtovná jednotka pravidelne mesačne uzatvárať účtovné knihy. Pri uzatváraní kníh je potrebné, aby zostatky niektorých účtov, ktoré stratili opodstatnenosť boli preúčtované na základe vecnej povahy na účty pohľadávok a záväzkov, či nákladov a výnosov. Týka sa to najmä zostatkov účtov časového rozlíšenia, rezerv a opravných položiek.⁷²

Schéma č. 7 : Prílohy reštrukturalizačného plánu

Zdroj: vlastné spracovanie podľa SILNÁ, R. 2007. Mimoriadna účtovná závierka v reštrukturalizačnom procese. In *Vývojové trendy v účtovníctve a audítorstve – symbióza teórie a praxe*. Bratislava : Vydavateľstvo EKONÓM, 2007. ISBN 978-80-225-2324-0. s 67.

3.2.2 Reštrukturalizačný proces v praxi

Prikladom obchodnej spoločnosti, ktorá ohrozenie svojej nepretržitej činnosti riešila prostredníctvom reštrukturalizácie je spoločnosť PONGRATZ s.r.o., ktorá sa zaoberá výrobou karosérií pre motorové vozidlá a výrobou návesov či prívesov. Obdobie založenia tejto spoločnosti s ručením obmedzeným sa datuje až do roka 1971 a patrí k jedným z popredných výrobcov prívesov osobných automobilov. Pobočka tejto dcérskej spoločnosti sa od roku 2005 nachádza v Slovenskej republike, pričom jej materská spoločnosť má sídlo v Rakúsku. Je zameraná najmä na export, ktorý tvorí asi 45% výroby. PONGRATZ s.r.o. je aktívna nielen na rakúskom trhu, ale aj na nemeckom, či švajčiarskom trhu. V súčasnosti pobočka tejto obchodnej spoločnosti pozostáva zo 100 až 149 zamestnancov. V roku 2013 a 2014 vstúpila do reštrukturalizačného konania s cieľom vykonať ozdravný proces svojej činnosti.

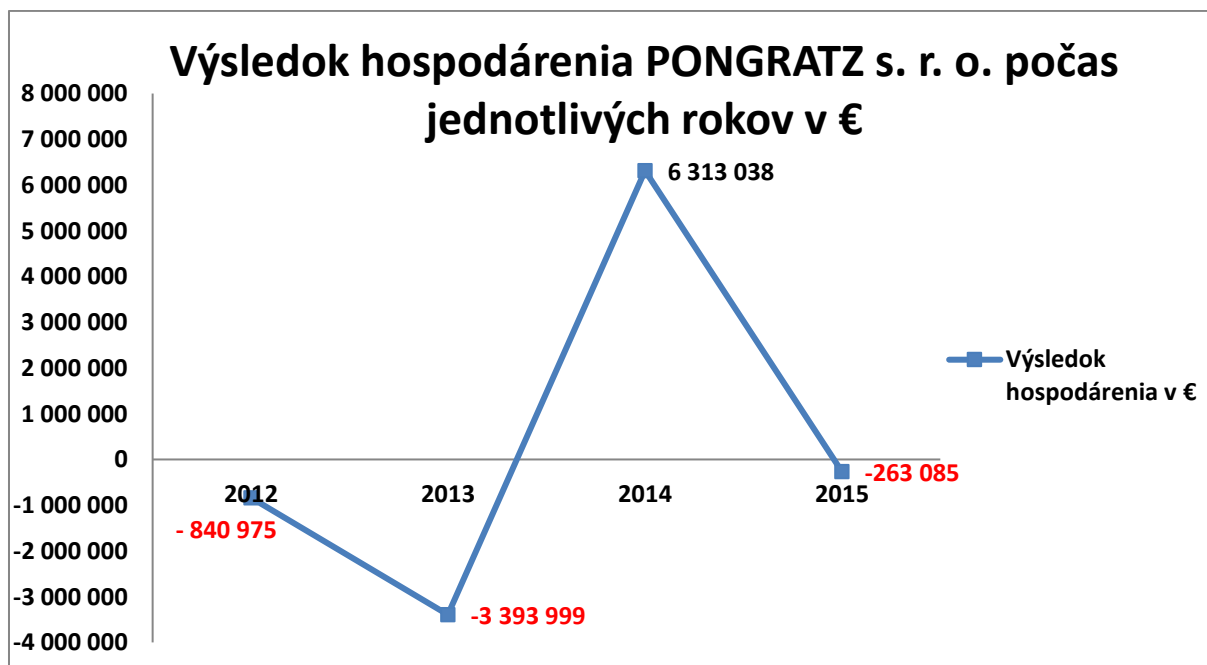
⁷² SILNÁ, R. 2007. Mimoriadna účtovná závierka v reštrukturalizačnom procese. In *Vývojové trendy v účtovníctve a audítorstve – symbióza teórie a praxe*. Bratislava : Vydavateľstvo EKONÓM, 2007. ISBN 978-80-225-2324-0. s 67.

Navrhovateľ (dlžník), ktorým bola obchodná spoločnosť PONGRATZ s.r.o., vo svojom návrhu poverila správcu JUDr. Štefana Dedáka, zapísaného v zozname správcov, na vypracovanie reštrukturalizačného posudku, ktorý mal potvrdiť splnenie predpokladov na jej vstup do reštrukturalizačného konania. Tento posudok bol vypracovaný 26. 8. 2013 a správca v ňom odporučil reštrukturalizáciu dlžníka z toho dôvodu, že síce vykonával podnikateľskú činnosť, ale nachádzal sa v úpadku, pričom bolo možné odôvodnene predpokladať zachovanie podstatnej časti prevádzky obchodnej spoločnosti PONGRATZ s.r.o. a navyše, že reštrukturalizácia prinesie vyššiu mieru uspokojenia veriteľov dlžníka ako by tomu bolo v prípade vstupu do konkurzného konania. Navrhovateľ následne predložil Okresnému súdu Bratislava návrh na povolenie reštrukturalizácie, reštrukturalizačný posudok, zoznam majetku a záväzkov, zoznam spriaznených osôb, poslednú riadnu individuálnu účtovnú závierku zostavenú k 31. 12. 2012 a poslednú mimoriadnu individuálnu účtovnú závierku zostavenú k 30. 6. 2013. Súd zistil, že návrh na povolenie reštrukturalizácie spĺňa náležitosti ustanovené v zákone o konkurze a reštrukturalizácii, a že podmienky pre začatie konania sú všetky splnené a uznesením platným zo dňa 9. 9. 2013, ktoré nadobudlo právoplatnosť dňa 14. 9. 2013 bolo začaté reštrukturalizačné konanie voči obchodnej spoločnosti PONGRATZ s.r.o. Zároveň vyzval veriteľov, aby prihlásili svoje pohľadávky a poučil ich o spôsobe prihlasovania pohľadávok a o tom, aké následky bude mať nedodržanie lehoty na prihlasovanie pohľadávok a ich nesprávne prihlásenie. Dňa 24. 10. 2013 na základe ustanovenia uverejnenom v Obchodnom vestníku zvolal reštrukturalizačný správca dlžníka schôdzu veriteľov, ktorá sa uskutočnila 2. 12. 2013 a jej obsahom bolo získanie stanovísk veriteľov prihlásených pohľadávok a voľba veriteľského výboru. Všetci členovia veriteľského výboru boli tejto schôdze účastní či už osobne alebo prostredníctvom právnych zástupcov. Za predsedu veriteľského výboru navrhla spoločnosť Raiffeisen-Landesbank-Steiermark seba. Možnosť tejto voľby jej umožnil správca na základe výšky prihlásenej a zistenej pohľadávky zabezpečeného veriteľa. Všetci zúčastnení s týmto návrhom súhlasili. Nasledovalo vyhlásenie zástupcu dlžníka, že predloží reštrukturalizačný plán s cieľom čo najrýchlejšieho urýchlenia procesu reštrukturalizácie. Preto o jeho schválení resp. zamietnutí mal veriteľský výbor rokovať čo najskôr. Ďalšie zasadnutie veriteľského výboru sa tak konalo už 5. 12. 2013, kedy bol schválený reštrukturalizačný plán vypracovaný správcou, čo bolo základom pre vydanie uznesenia Okresným súdom Bratislava dňa 14. 1. 2014, čím sa súdne konanie ukončilo a reštrukturalizačný plán bol potvrdený v znení, o ktorom hlasovala schvaľovacia schôdza dňa 27. 12. 2013. Dňa 31. 7. 2014 predložil dozorný správca Okresnému súdu Bratislava

Záverečnú správu o plnení reštrukturalizačného plánu spoločnosti PONGRATZ s.r.o., čím dozorný správca považoval reštrukturalizačný plán za splnený. Potom dňa 5.8. 2014 nasledoval už len zánik účinkov dozornej správy a ukončenie funkcie dozorného správcu.

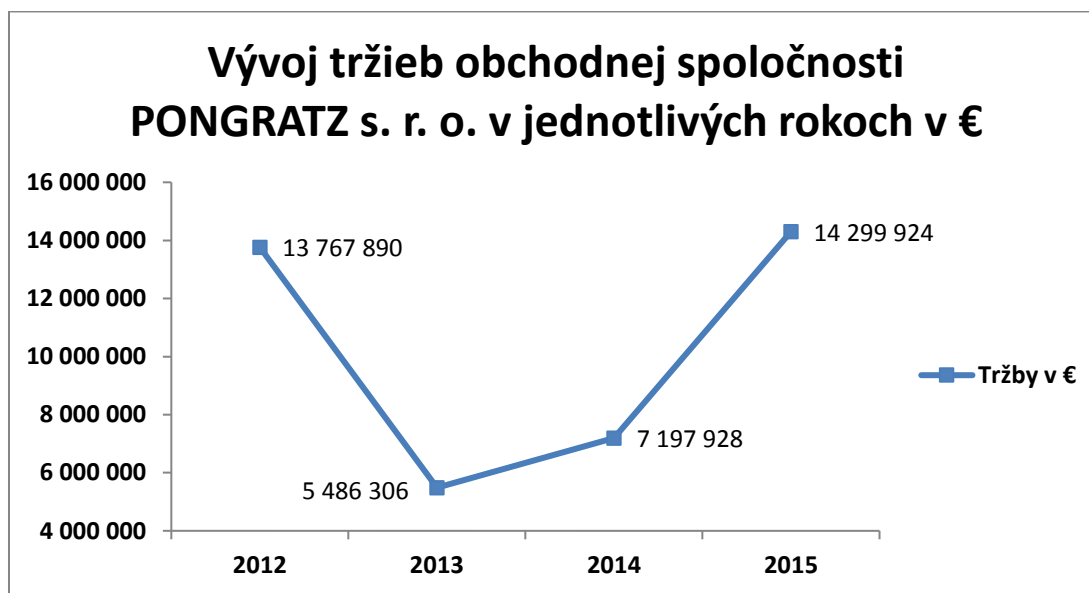
Ako sme sa už dozvedeli z priebehu reštrukturalizačného konania, príčinou vstupu tejto obchodnej spoločnosti do procesu ozdravenia bolo, že bola v úpadku, o čom svedčil aj fakt, že hodnota jej záväzkov prevyšovala hodnotu majetku a vlastné imanie bolo za účtovné obdobie 2012 i 2013 záporné. Cieľom tohto procesu reštrukturalizácie bolo najmä získať finančné prostriedky na uspokojenie určenej časti pohľadávok veriteľov, ktorými boli najmä zamestnanci a zároveň splácať úvery, ktoré banky tejto účtovnej jednotke poskytli, pričom tieto uvedené skutočnosti vplývali na zníženie tržieb a celkového výsledku hospodárenia najmä v roku 2013. Vývoj výsledku hospodárenia a tržieb pred vstupom do reštrukturalizácie, počas nej a po ukončení reštrukturalizácie nám približuje graf č. 1 a graf č. 2. Vplyv reštrukturalizácie na finančnú situáciu v jednotlivých obdobiach ale aj výsledok hospodárenia za jednotlivé obdobia bude predmetom nášho nasledujúceho skúmania.

Graf č. 1: Vývoj výsledku hospodárenia po zdanení obchodnej spoločnosti PONGRATZ s.r.o.

Zdroj: vlastné spracovanie podľa účtovných závierok PONGRATZ s.r.o.

Graf č. 2: Vývoj tržieb obchodnej spoločnosti PONGRATZ s. r. o.

Zdroj: vlastné spracovanie z účtovných závierok PONGRATZ s.r.o.

ROK 2012

V roku 2012 vykázala obchodná spoločnosť PONGRATZ s.r.o. v súvahe zostavenej k 31.12.2012 celkový majetok v sume 7 149 435 € a záväzky v sume 7 460 697 €. Vlastné imanie nadobudlo zápornú hodnotu vo výške – 315 016 €, čiže už v tomto roku signalizoval pomer celkového majetku a záväzkov úpadok. Výsledok hospodárenia po zdanení predstavoval stratu 840 975 €. V rámci výnosov z hospodárskej činnosti účtovného obdobia 2012 tvorili najväčšiu časť tržby za vlastné výkony a tovar vo výške 13 826 742 €, ktoré obchodná spoločnosť rozlišuje podľa typov výrobkov a služieb a taktiež podľa hlavných teritórií, ktorými sú Slovenská republika, Európska únia a iné. V tomto roku neboli zaznamenané položky súvisiace s výnimočným výskytom alebo rozsahom, ktoré by vo výraznej miere ovplyvnili celkový výsledok hospodárenia a týkali sa tak vstupu do reštrukturalizácie. Čo sa týka nákladov účtovného obdobia 2012, vo výkaze ziskov a strát tvorili najväčšiu časť nákladov na hospodársku činnosť náklady na spotrebu materiálu a náklady na služby spolu vo výške 6 640 498 €, avšak v tomto období PONGRATZ s.r.o. nevykazovala náklady spojené s reštrukturalizačným konaním. Počet zamestnancov ku dňu, ku ktorému bola zostavená účtovná závierka, bol 85. Finančné ukazovatele v rámci tohto účtovného obdobia už začali naznačovať, že niečo nie je v poriadku. Svedčí o tom napríklad bežná likvidita, ktorá je ukazovateľom solventnosti obchodnej spoločnosti a v tomto období síce dosahovala najvyššiu hodnotu, konkrétne 0,31, no stále to predstavovalo vysoké riziko

platobnej neschopnosti, pretože hodnoty tohto ukazovateľa sa majú pohybovať v rozmedzí od 1,0 do 1,5. Ďalším ukazovateľom, ktorý nám umožnil zistiť, do akej miery táto obchodná spoločnosť financovala svoje aktíva prostredníctvom cudzích zdrojov je celková zadlženosť aktív. V roku 2012 predstavovala miera financovania majetku prostredníctvom cudzích zdrojov 104,4%, čo prispelo k vyššiemu riziku splácania dlhov. Významné zmeny vo vykazovaní týkajúce sa vstupu do reštrukturalizačného konania s cieľom ozdravenia finančnej situácie nastali až v nasledujúcom roku, kedy obchodná spoločnosť v septembri vstúpila do reštrukturalizačného konania

ROK 2013

V roku 2013 vykázala obchodná spoločnosť PONGRATZ s.r.o. v súvahe zostavenej k 31.12.2013 celkový majetok v sume 3 506 409 € a záväzky v sume 7 859 941 €. Vlastné imanie nadobudlo znovu zápornú hodnotu vo výške až – 4 353 689 €. Odbyt bol zameraný na nestabilné trhy, čoho následkom bolo pozastavenie výroby. To nebol však jediný problém tejto spoločnosti. Tým, že výroba stála zvyšovali sa pohľadávky voči jej zamestnancom. Neschopnosť vyplácania miezd spôsobilo prepustenie skoro polovice zamestnancov, ktorých počet ku dňu, ku ktorému bola zostavená účtovná závierka, výrazne klesol oproti minulému roku z 85 zamestnancov na 46 zamestnancov. PONGRATZ s.r.o. tak podala návrh na vyhlásenie konkurzu v auguste 2013, avšak ten bol prerušený z dôvodu vstupu zahraničného investora „do hry“, ktorý mal pomôcť s úhradou dlhov a prispieť tak k oživeniu spoločnosti. Spoločnosť tak radšej využila možnosť vstupu do reštrukturalizačného konania, v ktorom sa snažila zbaviť sa svojich dlhov a zároveň, kde zamestnancom ale i iným veriteľom bolo umožnené uplatniť si svoje pohľadávky. Celková suma prihlásených pohľadávok veriteľov do procesu reštrukturalizácie bola vo výške približne 9 500 000 €, pričom do tohto procesu bolo prihlásených celkovo 160 slovenských i zahraničných veriteľov obchodnej spoločnosti PONGRATZ s.r.o. Z celkovej výšky prihlásených pohľadávok boli na základe odôvodnených prípadov popreté pohľadávky vo výške asi 250 000 €. Čo sa týka výsledku hospodárenia, v tomto roku sa strata výrazne prehĺbila a dosiahla výšku 3 393 999 €. Rovnako ako predchádzajúci rok v rámci výnosov z hospodárskej činnosti tvorili najväčšiu časť tržby za vlastné výkony a tovar, ktoré však oproti predchádzajúcemu roku klesli až o viac než polovicu na sumu 6 184 643 €. V tomto účtovnom období, kedy sa obchodná spoločnosť dostala do úpadku a vstúpila do reštrukturalizačného procesu, sa pokúsila oživiť výrobnú činnosť, k čomu jej malo dopomôcť poradenstvo v oblasti kontrolnej činnosti procesu výroby,

fakturácie či starostlivosti o pohľadávky a zároveň boli zavedené opatrenia na úsporu v oblasti nákladov. V rámci doplňujúcich údajov z poznámok k účtovnej závierke vykázala táto spoločnosť náklady na reštrukturalizáciu vo výške 249 920 € a taktiež sa v porovnaní s účtovným obdobím 2012 zvýšili náklady na právne, ekonomické a iné poradenstvo o 62 982 € na sumu 83 505 €, ďalej spoločnosť vytvorila rezervu vo výške 50 000 € na prípadné súdne spory a zároveň v rámci úspory v oblasti nákladov prišlo napríklad k zníženiu potreby externej práce. Vývoj finančných ukazovateľov tiež kopíroval udalosti dejúce sa počas tohto účtovného obdobia. V roku 2013 bola hodnota ukazovateľa solventnosti najnižšia s hodnotou 0,13, čo svedčí o tom, že PONGRATZ s.r.o. mala veľký problém s premenou svojich obežných aktív na peňažné prostriedky a tým pádom aj s uspokojením svojich veriteľov. Ani ukazovateľ celkovej zadĺženosti nepoukazoval na priaznivé výsledky. Miera financovania majetku prostredníctvom cudzích zdrojov bola až príliš vysoká, čo konkrétne predstavovalo oproti minulému roku nárast celkovej zadĺženosti až na 224,2 %. Aj ukazovateľ rentability výnosov dosahoval percentuálnu hodnotu v záporných číslach, čo ovplyvnil najmä výsledok hospodárenia po zdanení – strata vo výške 3 393 999 €, ktorú sme dali do pomeru s celkovými výnosmi a zistili sme, že na 1 € výnosov pripadala strata 0,595 €.

Na základe schválenia reštrukturalizačného plánu bola po skončení účtovného obdobia 2013 pôvodná doba splatnosti jednotlivých záväzkov prihlásených do reštrukturalizácie a uvedených v nasledujúcej tabuľke predĺžená do 31. 3. 2014.

Tabuľka č. 1: Prehľad dlhodobých a krátkodobých záväzkov, ktorých doba splatnosti bola predĺžená po skončení účtovného obdobia 2013

Názov položky	31. 12. 2013	31. 12. 2012
Dlhodobé záväzky spolu	9 118	131 379
Záväzky so zostatkovou dobou splatnosti viac ako 5 rokov	0	0
Záväzky so zostatkovou dobou splatnosti 1 až 5 rokov	9 118	131 379
Krátkodobé záväzky spolu	3 116 107	2 242 301
Záväzky so zostatkovou dobou splatnosti do 1 roka vrátane	177 353	937 417
Záväzky po lehote splatnosti	2 938 754	1 304 884

Zdroj: vlastné spracovanie podľa poznámok k účtovným závierkam spoločnosti PONGRATZ s.r.o.

V rámci záväzkov mala spoločnosť aj záväzky z finančného prenájmu osobného automobilu, ktoré sú kryté záložným právom⁷³ k predmetom prenájmu do výšky 24 000 €.

Aj pôvodné dátumy splatnosti jednotlivých úverov boli po skončení účtovného obdobia 2013 zrušené a PONGRATZ s.r.o. sa zaviazala tieto záväzky z titulu úverov splatiť najneskôr do 31. 3. 2014 vo výške stanovenej v reštrukturalizačnom pláne. Tabuľka č. 2 a č. 3 poskytujú prehľad o štruktúre dlhodobých a krátkodobých úverov k 31.12.2013 a 31.12.2012.

Tabuľka č. 2: Štruktúra dlhodobých bankových úverov obchodnej spoločnosti PONGRATZ s.r.o. k 31.12.2013 a 31.12.2012

Názov položky	Mena	Úrok p.a. v %	Dátum splatnosti	Suma istiny v príslušnej mene k 31.12.2013	Suma istiny v eurách k 31.12.2013	Suma istiny v príslušnej mene k 31.12.2012
Dlhodobé bankové úvery						
Bankové úvery - CHF 11.011.392 Raiffeisenbank Liesingtal	EUR	LIBOR 3M+1,25%	22.7.2025	0	0	817 176
Bankové úvery – 3-10.070.969 Raiffeisenbank St . Margarethen - Seckau	EUR	LIBOR 3M+1,5%	15.4.2016	0	0	67 760
Bankové úvery - 52585872200 Volksbank Murtztal - Leoben	EUR	EURIBOR 3M+1,0%	1.1.2015	0	0	20 104
Bankový účet 11.014.693 Raif. Liesingtal	EUR	EURIBOR 6M+1,875%	28.2.2020	0	0	68 189
Bankový úver – 401- 00.024.455 Raif. Landesbank Steiermarkt AG	EUR	EURIBOR 3M+1,625%	15.3.2026	0	0	776 925
Bankový úver – 402- 00.024.455 Raif. Landesbank Steiermarkt AG	EUR	EURIBOR 3M+1,625%	1.12.2017	0	0	211 839
Bankový úver – 404- 00.024.455 Raif. Landesbank Steiermarkt AG	EUR	EURIBOR 3M+1,625%	1.12.2015	0	0	85 692
Bankový úver - 405- 00.024.455 Raif. Landesbank Steiermarkt AG	EUR	EURIBOR 3M+1,625%	1.3.2018	0	0	106 738
Bankový úver - 406- 00.024.455 Raif. Landesbank Steiermarkt AG	EUR	EURIBOR 3M+1,625%	1.3.2026	0	0	271 705
				0	0	2 426 128

Zdroj: vlastné spracovanie podľa poznámok k účtovným závierkam spoločnosti PONGRATZ s.r.o.

⁷³ Záložné právo definuje Občiansky zákonník v § 151a ako právo, ktoré umožňuje zabezpečiť pohľadávku spolu s jej príslušenstvom spôsobom, ktorý oprávňuje záložného veriteľa uspokojiť sa alebo domáhať sa uspokojenia pohľadávky z predmetu záložného práva v prípade, že pohľadávka nie je včas a riadne splnená.

Tabuľka č. 3: Štruktúra krátkodobých bankových úverov obchodnej spoločnosti PONGRATZ s.r.o. k 31.12.2013 a 31.12.2012

Názov položky	Mena	Úrok p.a. v %	Dátum splatnosti	Suma istiny v príslušnej mene k 31.12.2013	Suma istiny v eurách k 31.12.2013	Suma istiny v príslušnej mene k 31.12.2012
Krátkodobé bankové úvery						
Bankové úvery - CHF						
11.011.392 Raiffeisenbank Liesingtal	EUR	LIBOR 3M+1,25%	2014	805 890	805 890	0
Bankové úvery – 3-10.070.969 Raiffeisenbank St. Margarethen - Seckau	EUR	LIBOR 3M+1,5%	2014	62 552	62 552	0
Bankové úvery - 52585872200 Volksbank Murtztal - Leoben	EUR	EURIBOR 3M+1,0%	splatný	0	0	0
Bankový účet 11.014.693 Raif. Liesingtal	EUR	EURIBOR 6M+1,875%	2014	66 638	66 638	0
Bankový úver – 401- 00.024.455 Raif. Landesbank Steiermarkt AG	EUR	EURIBOR 3M+1,625%	2014	503 519	503 519	0
Bankový úver – 402- 00.024.455 Raif. Landesbank Steiermarkt AG	EUR	EURIBOR 3M+1,625%	2014	211 120	211 120	0
Bankový úver – 404- 00.024.455 Raif. Landesbank Steiermarkt AG	EUR	EURIBOR 3M+1,625%	2014	82 072	82 072	0
Bankový úver - 405- 00.024.455 Raif. Landesbank Steiermarkt AG	EUR	EURIBOR 3M+1,625%	2014	104 731	104 731	0
Bankový úver - 406- 00.024.455 Raif. Landesbank Steiermarkt AG	EUR	EURIBOR 3M+1,625%	2014	271 321	271 321	0
Bankový úver - 408- 00.024.455 Raif. Landesbank Steiermarkt AG	EUR	EURIBOR 3M+1,625%	2014	281 642	281 642	0
Bankový účet - kontokorent 24.455 Raif. Landesbank Steiermarkt AG	EUR	EURIBOR 3M+1,875%	2014	1 756 111	1 756 111	2 090 266
Bankový účet 3128831659 VÚB	EUR	-	2014	12	12	0
Bankový účet 2628004444 TB	EUR	EURIBOR 1M+3,5%	2014	268 225	268 225	342 661
Bankový účet - 1075564008 UniCredit Bank	EUR	EURIBOR 1M+3%	2014	150 471	150 471	148 746
Kreditné platobné karty	EUR		2014	4 865	4 865	8 558
				4 569 169	4 569 169	2 590 231

Zdroj: vlastné spracovanie podľa poznámok k účtovným závierkam spoločnosti PONGRATZ s.r.o.

K 31. 12. 2013 vykázala obchodná spoločnosť v súvahe iba krátkodobé bankové úvery vo výške súm istín jednotlivých krátkodobých úverov v sume 4 569 169 €, z ktorých väčšina bola poskytnutá od bánk v roku 2013. V predchádzajúcom roku vykázala v súvahe

k 31.12.2012 aj dlhodobé bankové úvery vo výške 2 426 128 € a tiež krátkodobé úvery vo výške 2 590 231 €. Na zabezpečenie investičných úverov prijatých od Raiffeisen Landesbank Steiermarkt AG (konkrétne ide o úvery 401. až 408.00.024.455) a od Raiffeisen Liesingtal (konkrétne ide o úvery 11.011.392 a 11.014.693) vo výške 2 327 tis. € bolo zriadené v prospech banky záložné právo na nehnuteľný majetok a pozemok do výšky 2 000 tis. € a ďalej na úver 11.014.693 od Raiffeisen Liesingtal bolo zriadené záložné právo na nakúpené stroje v zostatkovej hodnote 91 041 €. Záložné právo sa vzťahuje aj na stroje, ktoré boli financované úvermi 405-00.024.455 a 406-00.024.455. Na to, aby spoločnosť zabezpečila investičné úvery si zriadila záložné právo na pohľadávky z obchodného styku. Materská spoločnosť poskytla záruku na investičný úver 3-10.070.969, ktorý bol zároveň krytý prostredníctvom záložného práva k pohľadávkam. Kontokorentný úver od UniCredit bank si zasa zabezpečila v podobe bianko zmenky vystavenej v prospech veriteľa a bankový úver od Tatra banky bol zabezpečený garanciou materskej spoločnosti až do výšky 400 000 € prostredníctvom bianko zmenky, ktorú vystavila materská spoločnosť, ale aj spoločnosť PONGRATZ s.r.o. Hodnota pohľadávok bežného účtovného obdobia 2013, na ktoré bolo zriadené záložné právo predstavovala celkovú sumu 739 075 €.

Keďže v tomto roku bol v účtovnej jednotke vykonaný audit, zaujímalo nás, či reštrukturalizačné konanie nejako ovplyvnilo aj vyjadrenie názoru auditorskej spoločnosti na účtovnú závierku v správe nezávislého audítora. Auditorská spoločnosť vyjadrila k súvahe, ktorá poskytovala k 31. 12. 2013 pravdivý a verný obraz finančnej situácie v súlade so slovenským zákonom o účtovníctve, podmienený názor, ktorý zdôvodnila tým, že nezískala dostatočné a vhodné dôkazy, ktoré by umožnili overiť otváraciu súvahu k 1. januáru 2013 a tým pádom aj následne určiť potrebu úpravy výkazu ziskov a strát a nerozdeleného výsledku hospodárenia za rok 2013. V odseku so zdôraznením skutočností upozornila na to, že v období od septembra 2013 do januára 2014 sa PONGRATZ s.r.o. nachádzala v reštrukturalizácii, a že účtovná závierka bola zostavená za predpokladu, že bude nepretržite pokračovať vo svojej činnosti, avšak upozornila najmä na skutočnosti nachádzajúce sa v poznámkach, ktoré sa týkajú reštrukturalizačného konania a predstavujú významnú neistotu a z nej plynúce podmienené pochybnosti o nepretržitom pokračovaní v činnosti tejto spoločnosti. Auditorská spoločnosť považovala za potrebné zverejniť, že spoločnosť obdržala od jediného spoločníka vyhlásenie o jeho finančnej podpore v blízkej budúcnosti. V správe nezávislého audítora spomenula aj výsledok hospodárenia – stratu vo výške

3 393 999, výšku vlastného imania, ktoré bolo záporné v sume 4 353 689 a fakt, že krátkodobé záväzky prevýšili krátkodobý majetok až o 6 587 887 €.

ROK 2014

V roku 2014 splnila svoje ciele pozostávajúce zo: stabilizovania spoločnosti z finančnej, ale aj personálnej stránky, zabezpečenia dostatočného počtu objednávok v súvislosti s postupným zvyšovaním a optimalizovaním výroby a efektivity práce, znovuoobnovenia dôvery veriteľov či zákazníkov a v neposlednom rade ukončenia reštrukturalizácie. K splneniu týchto cieľov jej pomohla materská spoločnosť, ktorá poskytla dostatočnú finančnú podporu na ich realizáciu. Výsledkom bolo, že obchodná spoločnosť PONGRATZ s.r.o. vykázala v súvahe zostavenej k 31. 12. 2014 celkový majetok v sume 4 156 864 € a záväzky v sume 2 197 515 €. Vlastné imanie tak konečne nadobudlo kladnú hodnotu 1 959 349 €, čo možno prisúdiť účinkom plynúcim z prijatého reštrukturalizačného plánu. V rámci výnosov tvorili najväčšiu časť tržby za vlastné výkony a tovar vo výške 6 979 307 €. Druhou najväčšou položkou v rámci výnosov tohto účtovného obdobia boli výnosy súvisiace s výnimočným výskytom alebo rozsahom vo výške 6 044 829 €, ktoré boli výsledkom úspešného ukončenia reštrukturalizačného procesu, a ktoré výrazne ovplyvnili celkový výsledok hospodárenia obchodnej spoločnosti za účtovné obdobie 2014, kedy obchodná spoločnosť vykázala výsledok hospodárenia po zdanení zisk vo výške 6 313 038 €, čo predstavovalo obrovskú zmenu v podobe nárastu zisku v porovnaní s rokom 2013, kedy dosahovala stratu 3 393 999 €. Tento obrovský nárast zisku bol zapríčinený predovšetkým odpisom reštrukturalizačných záväzkov už v spomínanej sume 6 044 829 €, čo predstavovalo pre spoločnosť zvýšenie výnosov. Plnenie reštrukturalizačného plánu sa odzrkadlilo aj na zmenách vykonaných v oblasti organizačnej štruktúry, čím sa zabezpečilo zvyšovanie efektivity práce prostredníctvom kvalifikovaného a skúseného personálu. Postupne v priebehu roka sa tak počet zamestnancov zvyšoval, pričom ku dňu, ku ktorému sa zostavuje účtovná závierka zamestnávala PONGRATZ s.r.o. 64 zamestnancov. Zvýšenie počtu zamestnancov sa týkalo predovšetkým zamestnancov vo výrobe. V priebehu roka došlo aj k zmene v členoch štatutárnych orgánov tejto obchodnej spoločnosti, kde bola ukončená funkcia konateľa Herwiga Pongratza a jediným konateľom sa stal Dr. Manfred Perusch. Vstup tejto obchodnej spoločnosti mal výrazne pozitívny dopad aj na vybrané finančné ukazovatele. Keďže počas reštrukturalizačného procesu došlo k odpisu reštrukturalizačných záväzkov, malo to vplyv aj na tento ukazovateľ, kde môžeme sledovať značný rozdiel medzi

obdobím, kedy ešte spoločnosť nebola v reštrukturalizácii a miera financovania majetku prostredníctvom cudzích zdrojov predstavovala až 224,2 % oproti obdobiu, kedy sa spoločnosť v reštrukturalizácii nachádzala a miera financovania majetku prostredníctvom cudzích zdrojov klesla až na optimálnych 52,8%. Aj rentabilita výnosov bola najväčšia v tomto účtovnom období, kedy z 1 € výnosov dokázala obchodná spoločnosť vyprodukovať 0,473 € zisku, oproti účtovnému obdobiu 2013, kedy na 1 € výnosov pripadala strata 0,595 €. Opäť odpis reštrukturalizačných záväzkov ovplyvnil sumu celkových výnosov, čo sa premietlo aj v tomto ukazovateli, kde sme dávali do podielu zisk po zdanení s celkovými výnosmi. Napriek týmto pozitívnym zisteniam predstavovala hodnota bežnej likvidity približne rovnakú hodnotu ako v roku 2012, konkrétne 0,30, čo stále naznačovalo prítomnosť rizika insolventie v podobe nedostatočného krytia krátkodobých záväzkov prostredníctvom finančných prostriedkov a krátkodobých pohľadávok. Pre prehľadnenie finančných ukazovateľov a počtu zamestnancov pred vstupom do reštrukturalizácie, počas nej a po nej, slúžia nasledujúce tabuľky.

Tabuľka č. 4: Finančné ukazovatele obchodnej spoločnosti PONGRATZ s.r.o.

Finančný ukazovateľ	31.12.2012	31.12.2013	31.12.2014
Bežná likvidita	0,31	0,13	0,30
Celková zadlženosť (v %)	104,4	224,2	52,8
Rentabilita výnosov (v %)	-6,0	-59,5	47,3

Zdroj: vlastné spracovanie podľa výročných správ PONGRATZ s.r.o.

Tabuľka č. 5: Prehľad počtu zamestnancov obchodnej spoločnosti PONGRATZ s.r.o.

	2012	2013	2014
Priemerný prepočítaný počet zamestnancov	85	67	62
Počet zamestnancov, ku dňu, ku ktorému sa zostavuje účtovná závierka	85	46	64

Zdroj: vlastné spracovanie podľa poznámok účtovných závierok PONGRATZ s.r.o.

Čo sa týka vykazovania obchodnej spoločnosti PONGRATZ s.r.o. po potvrdení reštrukturalizačného plánu súdom dňa 22.1.2014, budú zaúčtované sumy položiek v súvahe

vykázané inak ako pred dňom potvrdenia reštrukturalizačného plánu, čo znázorňuje nasledujúca tabuľka.

Tabuľka č. 6: Vykazovanie položiek v súvahe pred a po zaúčtovaní reštrukturalizácie spoločnosti PONGRATZ s.r.o.

			Pred zaúčtovaním reštrukturalizácie 22.1.2014	Po zaúčtovaní reštrukturalizácie 22.1.2014
Dlhodobý hmotný majetok	2 243 316	Vlastné imanie bez výnosu z reštrukturalizácie	- 4 353 689	- 4 353 689
Zásoby	864 888	Výnos z reštrukturalizácie	0	5 704 875
Pohľadávky a iné položky majetku	259 963	Vlastné imanie	- 4 353 689	1 351 186
Pokladňa, bankové účty	136 762	Rezervy	165 547	165 547
Časové rozlíšenie	1 480	Bankové záväzky	4 569 169	1 087 823
		Iné záväzky	3 125 382	901 854
Aktíva	3 506 409	Pasíva	3 506 409	3 506 409

Zdroj: vlastné spracovanie podľa poznámok účtovných závierok spoločnosti PONGRATZ s.r.o.

PONGRATZ s.r.o. nevykazovala v súvahe pred dňom potvrdenia reštrukturalizačného plánu výnosy z reštrukturalizácie. Vykázala ich až po dni jeho potvrdenia, kedy v čase zostavenia tejto súvahy predstavoval výnos z titulu odpisu záväzkov výšku 5 704 875, čoho výsledkom bola zmena sumy vlastného imania z – 4 353 689 € na 1 351 186 € a zároveň zníženie sumy bankových záväzkov o 3 481 336 € a iných záväzkov o 2 223 528 €. K zmene výšky záväzkov obchodnej spoločnosti došlo v dôsledku toho, že niektorí veritelia neprihlásili svoje pohľadávky do reštrukturalizačného konania, čím stratili nárok na ich vymáhanie, čo je upravené aj v zákone o konkurze a reštrukturalizácii v § 159, ktorý hovorí, že „ak si dlžník alebo preberajúca osoba do 30 dní od doručenia výzvy nesplní včas a riadne pohľadávku alebo iný záväzok vyplývajúci z plánu voči účastníkovi plánu, stáva sa tento plán voči účastníkovi plánu vo vzťahu k dotknutej osobe neúčinným.“⁷⁴ Tieto skutočnosti sa odzrkadlili pri zostavení účtovnej závierky za účtovné obdobie 2014, kde sa výška výnosov z reštrukturalizácie z titulu odpisu reštrukturalizačných záväzkov vyšplhala až na sumu 6 044 829 € a zároveň sa o túto sumu znížili záväzky v tej istej výške. Táto skutočnosť tak ovplyvnila účtovanie obchodnej spoločnosti výsledkovo prostredníctvom zníženia príslušného

⁷⁴ Zákon č. 7/2005 Z. z. o konkurze a reštrukturalizácii a o zmene a doplnení niektorých zákonov, § 159

druhu záväzku účtovaného na strane Má dať a výnosu z reštrukturalizácie na strane Dal účtu 648 – Ostatné výnosy z hospodárskej činnosti.

Úspešné ukončenie procesu reštrukturalizácie mohlo nastať až po úplnom splnení záväznej časti reštrukturalizačného plánu, pričom spoločnosť chcela uspokojiť veriteľov jednorázovo až po prijatí plánu, čo sa jej podarilo dosiahnuť ku dňu 31. 3. 2014, k čomu jej dopomohla materská spoločnosť, ktorá sa dňa 28. marca 2014 písomne zaviazala, že poskytne dcérskej spoločnosti finančnú pomoc, aby mohla svoje dlhy splácať v lehote ich splatnosti, čo malo viesť k pokračovaniu činnosti minimálne v období jedného roka od 31. 3. 2014 a v blízkej budúcnosti. K 31. 3. 2014 boli veritelia uspokojení zaplatením záväzkov v zmysle povinnej časti reštrukturalizačného plánu, kde výšku uspokojenia veriteľov sa nám nepodarilo zistiť. Následne došlo k potvrdeniu splnenia reštrukturalizačného plánu správcom, a tým aj k úspešnému ukončeniu tohto procesu.

Na základe schválenia reštrukturalizačného plánu bola po skončení predchádzajúceho účtovného obdobia 2013 pôvodná doba splatnosti jednotlivých záväzkov prihlásených do reštrukturalizácie predĺžená do 31. 3. 2014, čo sme si už bližšie priblížili v tabuľke č. 1. Čo sa týka bankových úverov, krátkodobé bankové úvery, ktoré obchodná spoločnosť vykazovala k 31.12.2013 boli uhradené podľa reštrukturalizačného plánu okrem kontokorentného úveru, na ktorý bolo zriadené záložné právo na nehnuteľný majetok a pozemok do výšky 2 000 € a garancia konateľa PONGRATZ s.r.o. pána Herwitza Pongratza do výšky 100 tis. €. V rámci dlhodobých bankových úverov bol obchodnej spoločnosti v účtovnom období 2014 poskytnutý investičný úver vo výške 468 244 € od Raiffeisenbank Landesbank Steiermarkt AG, ktorého splatnosť má nastať až v roku 2026. Na jeho zabezpečenie bolo zriadené záložné právo na nehnuteľný majetok a pozemok do výšky 2 000 tis. €. Štruktúru dlhodobých a krátkodobých bankových úverov obchodnej spoločnosti PONGRATZ s.r.o. k 31.12.2014 a 31.12.2013 znázorňuje tabuľka č. 7 a č. 8. Hodnota pohľadávok, na ktoré bolo zriadené záložné právo, predstavovala za bežné účtovné obdobie hodnotu v sume 605 269 €.

Tabuľka č. 7: Štruktúra dlhodobých bankových úverov k 31.12.2014 a 31.12.2013

Názov položky	Mena	Úrok p.a. v %	Dátum splatnosti	Suma istiny v príslušnej mene k 31.12.2014	Suma istiny v eurách k 31.12.2014	Suma istiny v príslušnej mene k 31.12.2013
Dlhodobé bankové úvery						
Bankový úver – 401- 00.024.455 Raiffeisenbank Landesbank Steiermarkt AG	EUR	EURIBOR 3M+1,625%	2026	468 244	468 244	0

Zdroj: vlastné spracovanie podľa poznámok k účtovným závierkam spoločnosti PONGRATZ s.r.o.

Tabuľka č. 8: Štruktúra krátkodobých bankových úverov k 31.12. 2014 a 31.12.2013

Názov položky	Mena	Úrok p.a. v %	Dátum splatnosti	Suma istiny v príslušnej mene k 31.12.2014	Suma istiny v eurách k 31.12.2014	Suma istiny v príslušnej mene k 31.12.2013
Krátkodobé bankové úvery						
Bankové úvery - CHF						
11.011.392 Raiffeisenbank Liesingtal	EUR	LIBOR 3M+1,25%	splatný	0	0	805 890
Bankové úvery –						
3-10.070.969 Raiffeisenbank St . Margarethen - Seckau	EUR	LIBOR 3M+1,5%	splatný	0	0	62 552
Bankový úver – 401- 00.024.455 Raif. Landesbank Steiermarkt AG	EUR	EURIBOR 3M+1,625%	2014	0	0	503 519
Bankový účet 11.014.693 Raif. Liesingtal	EUR	EURIBOR 6M+1,875%	splatný	0	0	66 638
Bankový úver – 402- 00.024.455 Raif. Landesbank Steiermarkt AG	EUR	EURIBOR 3M+1,625%	splatný	0	0	211 120
Bankový úver – 404- 00.024.455 Raif. Landesbank Steiermarkt AG	EUR	EURIBOR 3M+1,625%	splatný	0	0	82 072
Bankový úver - 405- 00.024.455 Raif. Landesbank Steiermarkt AG	EUR	EURIBOR 3M+1,625%	splatný	0	0	104 731
Bankový úver - 406- 00.024.455 Raif. Landesbank Steiermarkt AG	EUR	EURIBOR 3M+1,625%	splatný	0	0	271 321
Bankový úver - 408- 00.024.455 Raif. Landesbank Steiermarkt AG	EUR	EURIBOR 3M+1,625%	splatný	0	0	281 642
Bankový účet - kontokorent 24.455 Raif. Landesbank Steiermarkt AG	EUR	EURIBOR 3M+1,875%	2014	253	253	1 756 111
Bankový účet 3128831659 VÚB	EUR	-	2014	0	0	12
Bankový účet 2628004444 TB	EUR	EURIBOR 1M+3,5%	2014	0	0	268 225
Bankový účet - 1075564008 UniCredit Bank	EUR	EURIBOR 1M+3%	2014	0	0	150 471
Kreditné platobné karty	EUR		2014	0	0	4 865
				253	253	4 569 169
Spolu				253	253	6 995 297

Zdroj: vlastné spracovanie podľa poznámok k účtovným závierkam spoločnosti PONGRATZ s.r.o.

Aj v tomto roku nás zaujímal názor audítora na účtovnú závierku v správe nezávislého audítora, a to najmä ako ovplyvnilo plnenie reštrukturalizačného plánu názor audítorskej

spoločnosti. Podľa jej názoru poskytovala účtovná závierka k 31. 12. 2014 pravdivý a verný obraz finančnej situácie a za rok končiaci 31. 12. 2014 i pravdivý a verný obraz výsledku hospodárenia podľa slovenského zákona o účtovníctve. V odseku so zdôraznením skutočností, rovnako, ako aj v správe nezávislého audítora z predchádzajúceho roka, upozornila na konkrétnu časť poznámok týkajúcu sa východísk pre zostavenie účtovnej závierky, ktoré zohľadňovali vstup spoločnosti PONGRATZ s.r.o. do reštrukturalizácie, ukončenie reštrukturalizácie a následné potvrdenie reštrukturalizačného plánu. Audítorská spoločnosť spomenula v správe nezávislého audítora aj Záverečnú správu o plnení reštrukturalizačného plánu predloženú správcom Okresnému súdu Bratislava s tým, že dozorný správca považoval reštrukturalizačný plán za splnený. Okrem účtovnej závierky bola predmetom overenia aj výročná správa a jej súlad s účtovnou závierkou a Medzinárodnými audítorskými štandardmi, ktorá podľa názoru audítorskej spoločnosti bola vo všetkých významných súvislostiach vypracovaná v súlade s účtovnou závierkou zostavenou k 31. 12. 2014.

ZÁVER

Nepretržitá činnosť účtovnej jednotky počas jej existencie môže byť ohrozená vo finančnej oblasti, prevádzkovej oblasti alebo inej oblasti, ktoré majú za následok skutočnosť, že sa účtovná jednotka dostane do úpadku alebo jej bude úpadok hroziť. Riešením takejto situácie môže byť vstup do konkurzného konania alebo reštrukturalizačného konania, ktoré môžu účtovnej jednotke pomôcť „postaviť sa na nohy“ a opäť vykonávať svoju činnosť bez toho, aby bol predpoklad nepretržitého pokračovania v jej činnosti ďalej ohrozený. Ak však ani tieto dve riešenia nepomôžu, nasleduje zrušenie účtovnej jednotky bez likvidácie alebo s likvidáciou v závislosti od toho, či po ich uskutočnení zostane účtovnej jednotke ešte nejaký majetok. Takéto nedobrovoľné zrušenie účtovnej jednotky si vyžaduje zostavenie mimoriadnej účtovnej závierky. Aj keď je nepretržitá činnosť účtovnej jednotky porušená, potrebné je, aby zostavovala účtovnú závierku tak, aby poskytla verný a pravdivý obraz skutočností. Nato, aby bolo možné zistiť hodnotu majetku účtovnej jednotky alebo jej častí ku dňu, ku ktorému sa zostavuje mimoriadna účtovná závierka možno použiť jednu z viacerých metód. V prípade vstupu účtovnej jednotky do konkurzu alebo likvidácie použije likvidačnú metódu, ktorá je založená na majetkovej metóde a bude postupovať podľa výpočtu uvedeného vo vyhláške o stanovení všeobecnej hodnoty majetku.

V našej diplomovej práci sme sa zamerali na spracovanie problematiky vykazovania, ak môže nastať porušenie predpokladu nepretržitého pokračovania v činnosti účtovnej jednotky s akcentom na reštrukturalizačné konanie. Okrem tohto primárneho cieľa bolo naším zámerom v teoretickej rovine objasnenie jednotlivých účtovných zásad so zameraním sa na elementárne účtovné zásady, kam spadá aj predpoklad nepretržitého pokračovania v činnosti účtovnej jednotky. Problematike tohto predpokladu sa samostatne venuje národná legislatíva v podobe zákona o účtovníctve, audítorských štandardov, ale aj nadnárodná úprava v podobe IFRS, Konceptného rámca a Medzinárodných účtovných štandardov, ktorých rozobratie nám pomohlo vytvoriť si o tejto zásade ucelený obraz.

V praktickej rovine sme si objasnili, kedy sa obchodná spoločnosť dostáva do krízy a zistili sme, že kritériá na posúdenie, či sa obchodná spoločnosť v kríze nachádza alebo nie, sa od roku 2016 postupne sprísňujú, kde príčinu tohto sprísňovania nám potvrdil aj výskum o vývoji konkurzov a reštrukturalizácií v Slovenskej republike, ktorého podstatou bolo, že počet účtovných jednotiek vstupujúcich do konkurzu a reštrukturalizácie neustále narastá.

Ďalej bol predmetom nášho skúmania priebeh reštrukturalizačného konania v obchodnej spoločnosti PONGRATZ s.r.o., ktorá vstúpila do tohto procesu kvôli tomu, že sa dostala do úpadku v podobe predĺženosti o čom svedčila hodnota záväzkov prevyšujúca hodnotu majetku a záporné vlastné imanie počas obdobia, kedy sa ešte nenachádzala v reštrukturalizácii. Už rok 2012 signalizoval úpadok v podobe záporného vlastného imania, ktorého ešte väčšie prehĺbenie nastalo v roku 2013. Naznačovali tomu aj finančné ukazovatele, ktoré v roku 2013 dosahovali najhoršie hodnoty spomedzi sledovaných období. Najlepším riešením tejto situácie tak bol vstup obchodnej spoločnosti do reštrukturalizácie a prijatie reštrukturalizačného plánu na ozdravenie jej finančnej situácie, čo predstavovalo aj zmenu vo vykazovaní položiek napríklad záväzkov, kde na základe schválenia reštrukturalizačného plánu bola po skončení účtovného obdobia 2013 pôvodná doba splatnosti jednotlivých záväzkov prihlásených do reštrukturalizácie predĺžená až do 31. 3. 2014, kedy malo prísť k ich vysporiadaniu. Aj pôvodné dátumy splatnosti dlhodobých a krátkodobých úverov boli zrušené a PONGRATZ s.r.o. sa zaviazala tieto záväzky z titulu úverov splatiť najneskôr do 31. 3. 2014., pričom niektoré z nich boli zabezpečené záložným právom k predmetu záložného práva, resp. vystavením bianko zmeniek. Účinky plnenia reštrukturalizačného plánu sa naplno prejavili v roku 2014, čomu nasvedčovali nielen finančné ukazovatele, ale i dosiahnutý zisk, kladné vlastné imanie a zníženie záväzkov. Zavedenie ozdravného procesu zohľadnila aj audítorská spoločnosť vo svojej správe nezávislého audítora, v ktorej vyjadrila že účtovná závierka poskytuje verný a pravdivý obraz o finančnej situácii a výsledku hospodárenia so zdôraznením skutočností týkajúcich sa východísk pre zostavenie účtovnej závierky v poznámkach v súvislosti so vstupom do reštrukturalizácie.

Podľa nášho názoru bol vstup obchodnej spoločnosti PONGRATZ s.r.o. do reštrukturalizácie kľúčovým, pretože účinky plynúce z reštrukturalizačného plánu boli viditeľné ihneď po jeho zavedení. Z toho dôvodu vidíme zmysel aj v sprísňovaní kritérií pre obchodné spoločnosti v úpadku. Účtovným jednotkám odporúčame, aby sa zamerali pri analýze svojho finančného zdravia najmä na kontrolu a včasné zamedzenie významného zvyšovania záväzkov, a tiež na nastavenie správnej politiky pohľadávok. Aj vplyv rastúcej konkurencie na trhoch treba mať na zreteli, najmä keď ide o účtovnú jednotku, ktorej činnosť „prekračuje hranice štátu“.

ZOZNAM POUŽITEJ LITERATÚRY

Knihy, časopisy, zborníky, monografie

1. BALÁŽ, O. 2015. *Účtovné predpisy pre podvojnú účtovníctvo podnikateľov*. Bratislava : Wolters Kluwer, 2015. 559 s. ISBN 978-80-8168-286-5.
2. BEDNÁROVÁ, B. - ŠLOSÁROVÁ, A. a kol. 2015. *Oceňovanie ako metodický prostriedok účtovníctva*. 1. vyd., Bratislava : Wolters Kluwer, 2015. 214 s. ISBN 978-80-8168-314-5.
3. ČURILA, D. 2016. Veriteľský výbor počas konkurzu a reštrukturalizácie. In *Dane a účtovníctvo v praxi: mesačník plný informácií z oblasti daní, práva a účtovníctva*. ISSN 1335-7034. 2016, roč. 21, č. 11, 33 – 37 s.
4. HARUMOVÁ, A. 2008. *Stanovenie hodnoty majetku : hlavné aspekty ekonomickej znaleckej a expertnej činnosti*. 1 vyd. Bratislava : Iura Edition, 2008. 496 s. ISBN 978-80-8078-224-5.
5. Kardoš, P. 2005. Koeficient speňažiteľnosti majetku podniku a jeho stanovenie. In *Ekonomický časopis pre ekonomickú teóriu a hospodársku politiku, spoločensko-ekonomické prognózovanie*. ISSN 0013-3035, 2005, roč. 53, č. 3, 296-307 s.
6. Kardoš, P. 2003. Likvidačná metóda stanovenia všeobecnej hodnoty majetku. In *Podnikateľské prostredie v Slovenskej republike – súčasný stav a perspektívy V*. Bratislava : Vydavateľstvo EKONÓM, 2003. ISBN 80-225-1734-8. 86-89 s.
7. KAREŠ, L. – KRIŠKOVÁ, P. 2015. *Auditorské štandardy*. 1. vyd., Bratislava : Wolters Kluwer, 2015. 153 s. ISBN 978-80-8168-244-5.
8. KUBICA, M. 2016. *Znalcstvo*. Praha : Wolters Kluwer, 2016. 332 s. ISBN 978-80-7552-499-7
9. MAJDÚCHOVÁ, H. – NEUMANNOVÁ, A. 2015. *Podnikové hospodárstvo pre manažérov*. Bratislava : Wolters Kluwer, 2015. 261 s. ISBN 978-80-8168-169-1
10. MAJTÁN, Š. 2014. *Podnikové hospodárstvo*. Bratislava : Sprint dva, 2014. 323 s. ISBN 978-80-8971-005-8.
11. MAŘÍK, M. 2011 *Metody oceňování podniku: proces ocenění – základní metody a postupy*. 3. uprav. a rozšíř. vyd. Praha : Ekopress, 2011, 494 s. ISBN 978-80-86929-67-5
12. MÁZIKOVÁ, K. – ONDRUŠOVÁ, L. – SENEŠI, N. 2016. *Účtovníctvo vlastnických transakcií*. Bratislava : Wolters Kluwer, 2016. 236 s. . ISBN 978-80-8168-501-9.

13. MÁZIKOVÁ, K. 2012. Vlastné imanie a zákon o konkurze a reštrukturalizácii. In *Teória a prax v účtovníctve a audítorstve*. Bratislava : Vydavateľstvo EKONÓM, 2013. ISBN 978-80-225-3741-4, 67-71 s.
14. SILNÁ, R. 2007. Mimoriadna účtovná závierka v reštrukturalizačnom procese. In *Vývojové trendy v účtovníctve a audítorstve – symbióza teórie a praxe*. Bratislava : Vydavateľstvo EKONÓM, 2007. ISBN 978-80-225-2324-0. 67-68 s.
15. SVOBODOVÁ, J. 2008. *Abeceda účetnictví 2008: pro územní samosprávné celky, příspěvkové organizace, státní fondy a organizační složky státu*. 4. rozšíř. vyd. Olomouc : Nakladatelství ANAG, 2008. 504 s. ISBN 978-80-7263-457-6
16. ŠLOSÁROVÁ, A. – BLAHUŠIAKOVÁ, M. 2017. *Analýza účtovnej závierky*. 1. vyd. Bratislava : Wolters Kluwer, 2017. 440 s. ISBN 978-80-8168-589-7
17. ŠLOSÁROVÁ, A. a kol. 2016. *Účtovníctvo*. 2. preprac a dopl. vyd., Bratislava : Wolters Kluwer, 2016. 293 s. ISBN 978-80-8168-444-9.
18. ŠLOSÁROVÁ, A. – SILNÁ, R. 2008. *Mimoriadne účtovné závierky*. Bratislava : Iura Edition, 2008. 109 s. ISBN 978-80-8078-222-1
19. ŠLOSÁROVÁ, A. a kol. 2006. *Analýza účtovnej závierky*. Bratislava : Iura Edition, 2006. 480 s. ISBN 80-8078-070-6
20. TKÁČOVÁ, L. – JUHÁSZOVÁ, Z. 2013. *Reálna hodnota (fair value) ako oceňovacia veličina*. Bratislava : Vydavateľstvo EKONÓM, 2013. 126 s. ISBN 978-80-225-3799-5.

Elektronické zdroje a články v elektronických časopisoch

21. BEDNÁROVÁ, B. 2013. Teoretické východiská oceňovania v účtovníctve so zameraním na účtovné zásady. In *AIESA – budovanie spoločnosti založenej na vedomostiach*. [CD-ROM]. Bratislava : Vydavateľstvo EKONÓM, 2013. 1-8 s. ISBN 978-80-225-3770-4.
22. HAYGARTH, E. 2017. IFRS Viewpoint. In *Financial statements on a non going concern basis*. [online]. 2017. [cit. 2017-12-06]. 7 p. Dostupné na internete: <<https://www.grantthornton.global/globalassets/1.-member-firms/global/insights/article-pdfs/2017/IFRS-Viewpoint-7-going-concern.pdf>>
23. HEČKOVÁ, J. – CHAPČÁKOVÁ, A. 2011. In *Vybrané aspekty stanovenia hodnoty majetku podniku v podmienkach Slovenskej republiky*. [online]. 2011. 97-112 s. [cit. 2018-02-20]. Dostupné na internete: <<https://www.pulib.sk/web/kniznica/elpub/dokument/Kotulic14/subor/8.pdf>>
24. STRIČÍK, M. 2017. Vývoj konkurzov a reštrukturalizácií na Slovensku. In *Nové trendy v manažmente a marketingu 2017* [CD-ROM]. Košice : Vydavateľstvo EKONÓM, 2017, 26 s. 26. ISBN 978-80-225-4383-5

Normy

25. Zákon č. 431/2002 Z.z. o účtovníctve v znení neskorších predpisov

26. Medzinárodné audítorské štandardy ISA, v znení platnom od r. 2015
27. Medzinárodné účtovné štandardy, v znení platnom od r. 2015
28. Vyhláška MS SR č. 492/2004 Z. z. o stanovení všeobecnej hodnoty majetku
29. Zákon č. 513/1991 Zb. Obchodný zákonník v znení neskorších predpisov
30. Zákon č. 7/2005 Z. z. o konkurze a reštrukturalizácii a o zmene a doplnení niektorých zákonov
31. Opatrenie MF SR č. 23054/2002-92, ktorým sa ustanovujú podrobnosti o postupoch účtovania a rámcovej účtovej osnove pre podnikateľov účtujúcich v sústave podvojného účtovníctva, § 56 ods. 7